

Ponedjeljak, 9. juni 2008. godine
Svedoci Jovan Vujinović i Peter Marti
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 9.06 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima u sudnici. Gospodine sekretare, molim vas, najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-06-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Da li je Tužilaštvo spremno da pozove sledećeg svedoka?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Da, časni Sude. Tužilaštvo poziva gospodina Jovana Vujinovića.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo Gustafson. Koliko sam shvatio, nisu tražene zaštitne mere?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Tako je, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Dobro jutro, gospodine Vujinoviću. Ja vam se obraćam.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Dobro jutro.

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, pre nego što počnete da svedočite na ovom Sudu, morate da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Mogu li da vas zamolim da ustanete i da pročitate tu svečanu izjavu.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Vujinoviću. Molim vas, sedite. Gospodine Vujinoviću, prvo će vas ispitivati gospođa Gustafson. Gospođa Gustafson sedi sa vaše desne strane. Evo je.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Vidim je.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson, molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala, časni Sude.

svedok: Jovan Vujinović

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA GUSTAFSON

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Dobro jutro svedoče. Molim vas recite nam vaše ime i prezime za zapisnik?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Vojinović Jovan, ime oca pokojnog, Jovan iz Otona.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Molim da se svedoku daju kopije njegovih izjava na BHS-u i da se na ekrane stavi dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4920.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ma, znam. Čit'o sam to. Nije to važno... 'ajde.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, na izjavi na ekranu i u prvoj izjavi na papiru koja se nalazi pred vama, da li prepoznajete da je to izjava koju ste vi dali i potpisali 20. januara 1999. godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Na 2. stranici ove izjave, na sredini te stranice, vi opisujete kako su vas odveli vojnici blizu železničke stanice Oton, ujutro 18. avgusta 1995. godine. Želela bih da vam pročitam deo tog pasusa da biste mogli da unesete ispravke. U izjavi kažete sledeće: "Kada su ti vojnici pošli, odveli su me sa sobom. Odveli su me u štab. To je štab na terenu. Štab je bio u zgradi železničke stanice koja se zvala *Železnička stanica Oton*. Tamo sam video određen broj oficira, faks mašina, mobilni telefon koji je jedan vojnik držao u ruci i još mnoge druge vojnike. Takođe sam video jedan broj vojnih vozila sa registarskim tablicama Hrvatske vojske." Želim da vas pitam da li ste vi smatrali da je ta zgrada štab tih vojnika ili tačnije da li je to bio štab na terenu u to vreme?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Nisam razumio šta sad...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: U vašoj izjavi objasnili ste da su vas odveli u svoj štab u zgradu u blizini železničke stanice. Da li je to tačno? Da li ste vi mislili u to vreme da je to njihov štab ili ste mislili da je to nešto drugo?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: To nije bilo nikakvo zapovjedništvo nego je... to je bilo kako su svi oni seljaci otišli ća, utekli, i onda to je bila pljačka... čišćenje... stoka

po kućama... oni... to nije bilo nikakav centar vojnika, nego, ovaj, kako su po danu... uveče noću tu su noćili, a centar nikakav nije bio, niti je bila kakva komanda. Samo ja sam to tako... nazva' ja komanda. Nije komanda nikakva bila.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala vam. Sa tom ispravkom, da li smatrate da je izjava koju ste dali 1999. godine tačna i istinita po vašem najboljem saznanju?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Šta sam reka' to je istina.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A sa tom ispravkom ta cela izjava koju ste dali 1999. godine, ova koja je pred vama na ekranu, da li je ona tačna i istinita po vašem najboljem saznanju?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, je. Onda je tako bilo. To je bilo čišćenje... ono... ne kažem pljačka... sve pusta sela, blago, sve puno pusto. Šta će nego... prije sve Srbi... Srbija i oni... i paravojska sve bilo očišćeno u Hrvatskoj, popaljeno i poslije su ovi... šta će radit', neg' nosili sebi ono drugo, je li.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala, gospodine. Ako mogu da vas pitam...

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, mislim da bi bilo lakše ako biste gledali u gospođu Gustafson koja je sa vaše desne strane, jer ona vam postavlja pitanja.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Znam, znam to.

SUDIJA ORIE: Dobro, i to bi olakšalo vašu komunikaciju. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala, časni Sude.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li ova izjava koju ste dali 1999. godine, koja je sada na ekranu, tačno odražava ono što ste rekli u to vreme?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, bilo je onda tako. Kratko rečeno.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Kada bi vam danas u sudnici postavila ta ista pitanja koja su vam postavljena kada ste dali ovu izjavu, da li biste dali iste odgovore?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, možda bi ispravljao, možda... ne znam ... ne znaš ... to je to. A sad da vidim šta ćete vi meni postaviti... pitanja.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, da li ste vi u proteklih par dana pročitali ponovo ovu izjavu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: I osim ove ispravke koju smo upravo razmotrili, ako bih vam ja danas u sudnici postavila takva ista pitanja, da li biste dali iste odgovore koje ste dali tada u toj izjavi?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, sigurno da bi. Samo što su tu ... To je greška što sam reka' prije da je bila komanda, a nije komande nikakve bilo tu, niti je to bila nekakva aktivna vojska. Tu je bilo samo čišćenje stoke, kuća, pljačka, i to je bilo. Nije ... nije bilo ni ubijanja, niti je to bila neka vojska. Nego, dobio sam... čišćenje stoke, životinja, pljačke. Eto, tako da je nazivamo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Molim da se svedoku predoči dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4921.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, da li prepoznajete ovu izjavu, kao izjavu koju ste vi dali i potpisali 12. oktobra 2004. godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ne vidim. Slabo ja vidim bez naočara. 'Ajde, postavite vi meni pitanje.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li imate naočare sa sobom?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Dobro, vidim... Samo ti meni postavi pitanje.

SUDIJA ORIE: Ne, ne. Pitanje je da li je ovo izjava koju ste dali. Naime, da li je prepoznajete. Prema tome, izgleda da ne možete da odgovorite na to pitanje ako ne pogledate tu izjavu pomoću naočara. Da li imate naočare kod sebe?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Ja sam to sve prije pročitao i sve je tačno to što sam ja napis'o. Ništa vi niste tu dodali.

SUDIJA ORIE: Da, ali moje poslednje pitanje je bilo: da li imate naočare kod sebe?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Nemam. A nemam šta čitati. To sam ja pročitao i juče i prekjuče i ranije. I kad su dolazili kući kod mene u Hrvatsku isto sam pročitao. I sve je to tako.

SUDIJA ORIE: Da. Vi bar mislite da je to ista izjava i verovatno će biti ista, ali mi bismo voleli kada biste vi to mogli da pogledate. Da li možete da nam kažete gde su vam naočare?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Doma.

SUDIJA ORIE: Nemate naočare ovde u Hagu?

SVEDOK VUJINOVIĆ: A 'de mi... a dobro, 'ajde, svejedno, čitati...

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Možda bi svedoku bilo lakše da prepozna izjavu na papiru.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine poslužitelju, molim vas da pokažete svedoku...

SVEDOK VUJINOVIĆ: Pa, vi meni čitajte...

SUDIJA ORIE: Ne...

SVEDOK VUJINOVIĆ: ...a ja ću vam onda odgovoriti da li je tačno ili nije...

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, gospodine Vujinoviću, ono što pokušavamo da uradimo jeste da izbegnemo da idemo sad kroz celu izjavu. Ako možete da pogledate izjavu i da je prepoznate kao svoju, onda bismo mogli mnogo brže da radimo. Dakle, mi govorimo o drugoj izjavi koja je...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4921.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Datum je 12. oktobar.

SUDIJA ORIE: Znači, 12. oktobar. Gospodine poslužitelju, molim vas da proverite da li je izjava od 12. oktobra pred svedokom.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Je, je. Vidim, vidim to. Vidim, vidim to.

SUDIJA ORIE: Da li je to vaša izjava, gospodine Vujinoviću?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Nego čija onda? Ne znam, nema ko nego ja da sam dao.

SUDIJA ORIE: Da, molim... u redu, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, želeo bih samo da unesem jednu ispravku za zapisnik. Zbog tačnosti, njegovo ime je pogrešno napisano u toj izjavi i trebalo bi da budemo precizni oko tih stvari.

SUDIJA ORIE: To je tačno. Kada je u pitanju ime, koliko sam shvatio, svedok ne nosi isto ime kao većina članova njegove porodice zbog greške koja je učinjena prilikom njegovog uvođenja u matičnu knjigu rođenih.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ali mislim da je jutros rekao Vujinović.

SUDIJA ORIE: Hajde da to onda proverimo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Časni Sude, to je izričito ispravljeno u trećoj izjavi i ako to ponudimo na usvajanje, mislim da će onda biti jasno...

SUDIJA ORIE: Možda ste konkretno u trećoj izjavi pitali tako. Da. Ali u drugoj, gospodine Vujinoviću, isto pitanje. Ako bi vam bila postavljena ista pitanja, da li biste dali iste odgovore kao... ne znam da li bi bile unete bilo kakve ispravke, gospođu Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Pa, ima isto pominjanje komande, ali mislim da se to može smatrati već ispravljenim.

SUDIJA ORIE: Da, to je već pokriveno. Da li smo to dobro shvatili? Da. Vidim da se branioci Odbrane slažu sa prethodnim korekcijama. Ako bismo vam postavili ista pitanja koja su vam postavljena u ovoj drugoj izjavi, da li biste dali iste odgovore, gospodine Vujinoviću? Mi sada govorimo o drugoj izjavi. Da?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Što se tiče tog, to nije ime, neg' prezime. Tu je samo izostavljeno ono slovo "i", jer na više mojih dokumenata piše ... negdje piše Vujnović ... Vujinović. A kao kršteno, tako me krstili tamo u tom matičnom uredu, tamo piše Vujinović. A na drugoj strani, moji svi su ... u kući svi su Vujnović, bez toga "i". I sada u ovo zadnje vrijeme to je baš ispravljeno oko toga. Što se tiče, tu nema problema. To je isto. To je samo greška tako što piše ... za to jedno slovo više kažu to je drugo prezime.

SUDIJA ORIE: Da. Vratću se sada na svoje drugo pitanje. Vama je upravo pokazan dokument za koji ste rekli: "Čija bi to mogla biti izjava, već moja." Ako bi vam se sada postavila ista ta pitanja, da li biste dali iste odgovore?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Izvolite, nastavite, gospođu Gustafson. Pređite na treću finalnu izjavu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala, časni Sude. Molim da se predoči dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4922. To je treća izjava i molim da gospodin poslužitelj da tu izjavu iz 2007. godine svedoku.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, da li prepoznajete ovu izjavu koju ste dali i potpisali 4. aprila 2007. godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Piše ... šta piše na njoj, to je tačno. Ako imate postaviti potpitanje, vi postavite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Samo bih želela da budem sigurna ...

ADVOKAT CAYLEY: Izvinjavam se što prekidam, časni Sude. Gospodine predsedavajući, ranije kada ste postavili pitanje nije preveden njegov odgovor. Kada ste

pitali: da li biste sada dali iste odgovore kada bi vam se postavila ista pitanja? I nije preveden odgovor.

SUDIJA ORIE: Da budem iskren, ja sam čuo kada je svedok rekao "da". I meni to znači da. Ali nisam gledao da li je ušlo u transkript. Ako su svi čuli isto, onda možemo da se složimo da je svedok odgovorio "da". Molim vas, nastavite, gospođu Gustafson. Hvala, gospodine Cayley.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, samo bih želela da pogledate ovu izjavu i da budemo sigurni da je prepoznajete kao svoju. Da li je prepoznajete? Da li je to vaša izjava?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, to je moja izjava.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A da li je ona tačna i istinita po vašim najboljim saznanjima?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, trebala bi biti, jer na osnovu čega ću govoriti, neg' ono što vidim. Ja sam u tome selu ostao sam. Niko me dira' nije, nit' me je ko tuka' nit' me je dao ... 24. devetog nuđen mi je u Kninu i radno ... i posao i stan, jer je kuća bila zapaljena ... to su onda, bilo je tih paljevina svuda, razumješ. Nije Hrvatska vojska kriva, niti je ubijala. A budaletina je bilo i s jedne i s druge strane, razumješ, i tako da mi je mater ubilo isto 17. ali ja, ovaj, ne mogu ... nije to Hrvatska vojska. To su oni što su pljačkali, budaletine bile ... i meni su rekli pojedini isto što su to radili, kažu: trebaš ići, ima budaletina, ubiće te. Ja jopet nijesam htio da idem. I niko me taka' nije. Dobiv'o sam 24. devetog ... ja sam cijelo vrijeme radio, ovaj, do 1. osmog 1995. godine. Na željeznici sam radio cijelo vrijeme. I onda ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala vam, hvala ...

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: ... i poslje ... i onda sam 24. devetog 1995. godine došao u kancelariju da tražim tamo, razumješ, papire, vozačku dozvolu il' tako, oni su mi ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Izvinjavam se, želim da vas prekinem, ako mogu ... Samo bih želela da vas zamolim da se, koliko god možete, usredsredite na konkretno pitanje koje vam ja postavljam i da odgovarate samo na moja pitanja.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Dobro.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Ova izjava iz 2007. godine koju sada imate pred sobom, ako bih vam postavila ista pitanja koja su vam postavljana kada ste davali ovu izjavu, da li bi ovde u sudnici dali iste odgovore?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala, gospodine.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Molim da se ove tri izjave uvrste u spis, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 04920 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P412.

SUDIJA ORIE: To je izjava iz 1999. godine. Dokazni predmet Tužilaštva broj P412 primljen je u spis.

sekretar: Dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 04921, a to je izjava iz 2004. godine, postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P413, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P413 primljen je u spis.

sekretar: I dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 04922, izjava iz 2007. godine postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P414, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P414 primljen je u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala, časni Sude.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, Pretresno veće ima vaše izjave. Zna sve informacije koje su u vašim izjavama. Ja ću vam postaviti samo nekoliko pitanja o nekoliko detalja koji se ne nalaze u vašim izjavama. I ponovo ću da vas zamolim da se što je moguće više usredsredite na konkretno pitanje koje vam postavljam i da odgovarate na to konkretno pitanje. U vašoj izjavi rekli ste da je oko 200 ljudi živelo u Oton Polju pre *Operacije Oluja*. Šta su oni bili po nacionalnosti?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Bili su svi Srbi. Nije bilo nijednog od Hrvata. A i u toku rata u mom selu nit' je ko ranjen, nit' je ko ... mislim, u ratu, nit' je ko ranjen, ni ubijen, mislim poginuo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala, gospodine.

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, pokušajte da se usredsredite precizno na pitanje. Nije bilo pitanje da li je bilo ljudi koji su bili ubijeni, već samo šta su ti ljudi bili po nacionalnosti. A ako gospođa Gustafson bude želela da zna više, ona će vam svakako postaviti pitanje. Izvolite, nastavite, gospođu Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Koliko je vaša kuća bila udaljena od te zgrade koja je bila do Železničke stanice Oton u kojoj su bili vojnici?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: 356 metara. Jer po tome znam kad sam vozio sa te česme vodu, pa sam mjerio crijevo. Zato znam tu daljinu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Želela bih da vam postavim jedno ili dva pitanja o Stevi Vujinoviću iz Oton Polja, o čijoj smrti ste govorili u vašim izjavama.

Počela bih sa nekoliko ličnih detalja o Stevi Vujnoviću. Da li je on rođen u Otonu ili negde drugo?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: U Otonu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A kako mu se zvao otac?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ivan.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A da li je on imao brata koji je živio u Zagrebu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Imao je u Zagrebu, šta ja znam, samo ne znam ni ja gdje je ko živio. Svi su mrtvi osim brata Momčila. Samo on je živ ost'o. Svi njegovi su pomrli.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Kako se zvao taj brat koji je živio u Zagrebu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Đuro, ime, isto Vujnović.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: U avgustu 1995. godine, da li je Stevo Vujnović bio vojnik ili je bio civil?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Bio je civil. Uopće nije bio ni u kakvoj vojsci.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Vi ste u 3. paragrafu vaše izjave iz 2004. godine opisali kako ste pronašli telo Steve Vujnovića u dvorištu pred njegovom kućom, a sedam ili osam dana kasnije videli ste neke policajce i odveli ste ih na mesto gde je još uvek bilo njegovo telo. Tog dana kada ste policajcima pokazali mesto na kom se nalazilo telo Steve Vujnovića, da li su vam ti policajci postavljali bilo kakva pitanja o tome kako je umro Stevo Vujnović?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Nisu mi postavljali pitanja, zato što je to od kuće moje daleko kilometar i po, dva. Nit' sam znao gdje je bio, nit' kako ga je ubilo. Ja sam prijavio da to sam čuo. Pa sam poslje otiš'o da vidim. Vidio sam ga tamo mrtva pred kućom, prijavio to policiji, i poslje ta organizacija pokupila ga, gdje ga ... ta humanitarna, ovaj, Crveni križ, šta li je. Odnjeli ga otalen, nemam pojma. To ti je sva filozofija o tome.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: U vašoj izjavi iz 2007, u 5. paragrafu, vi ste govorili kako su svi u vašem zaseoku, osim vas i još dvoje ljudi koji su bili nesposobni ili invalidi, otišli iz Otona 21. avgusta 1995. godine i to uz pomoć ukrajinskog posmatrača koji se zvao Pero. Želim da vas pitam da li ste razgovarali sa Perom kada je došao u vaš zaseok?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pero Ukrajinac, tačno. Razgovar'o sam s njim. Bio je kod mene par puta. Dolazio i pio vina i rakije i kažem ja: piješ Pero ko Rus. Znam, veli, Jovane, znam ... znaš Pero tu uzrečicu? Jer kad su oni otišli 5. zadnja tura 5. a oni su ... on je obilazio 21. petoga, razumješ, sela, tako da pokupi one druge i otišli su u kasarnu u Kninu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Vi ste u vašem odgovoru spomenuli datum 21. maj. Da li možda mislite na 21. avgust?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Na 21. osmi, da, da. Greška. 21. osmog je to bilo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala. Sada bih vas zamolila da malo razmislite o ovom razgovoru koji ste vodili sa Perom. Da li ste vi rekli Peri šta se dogodilo sa vašom majkom?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Vidio je on. Mislim, bio je tu. Pa, dolazio je par puta kod mene. Jer, oni su stanovali u Kninu i dolazili onda ... zjakali po selima, šta ja znam. Onda su navraćali kod mene. Ovđe kod mene uvijek su dolazili na piće. Dolazila je kod mene i vojska. Bilo je kod mene uvijek piti. I svi su dolazili kod mene. Niko me taka' nije, niti je koga ubija' ... Šta sam onda onaj dan ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala, gospodine ...

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: ... kad se pljačkalo, bilo je, nemam pojma ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala. Moram da vas prekinem i oprostite. Da li ste vi ikada prijavili hrvatskoj policiji šta se dogodilo sa vašom majkom?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, nemam ja šta prijaviti. Ljudi su obilazili onuda. Šta ću ... jer ja sam prijavio majku samo onda kad sam ... pročitao sam tamo u jednom, ne znam u kojim novinama, i sad ih imam kod kuće, kao tražio sam za nju odštetu. I onda sam ja uz'o jednu pravnicu iz Splita i ona je to, ovaj, napravila taj zahtjev, to da tražim odštetu. I onda pokojnu moju mater prozvali samo onda kad je Antu Gotovinu zatvorilo ... onda je nju prozvali da je ubili ... da je bila ubijana.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li je iko iz hrvatske policije ili iz hrvatske vojske ikada uzeo izjavu od vas ili vas pitao šta se dogodilo sa vašom majkom?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa šta ću, šta ću ... nije mi niko postavljao pitanja. Dolazilo je... što se tiče, dolazila je i policija i odavle, tu iz Haga, šta ja znam, iz te međunarodne zajednice, dolazili i slikali tamo i rekli su da ne diramo ništa tamo gdje je ubijena. I sad je tamo zakopana iza kuće, ima jedno 80 metara. Nisam mjerio, onako otprilike. Ne znam ni ja, 80, 100, koliko.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Rekli ste da je došla policija i da su došli ljudi iz Haga. Želela bih da malo pojasnite vaš odgovor. Istražioc i iz Haga su došli i razgovarali sa vama. Da li je bilo ko iz hrvatske policije došao i razgovarao sa vama?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, nisam ja ni prijavljiv'o kod policije.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li postoji zaseok koji se zove Oton Brdo blizu Oton Polja?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Postoji. To ti je isto jedno selo sve, samo što zaseok kao Brdo, Bender i Oton Polje. Ima Oton Polje, Oton Brdo i Oton Bender. To ti je kao sve jedno selo, a samo ti zaseoci tako se zovu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala. Oton Brdo i Oton Bender da li su to isto tako srpski zaseoci?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jesu. Dok na Oton Benderu ... Oton Brdu bilo je dvije ili tri kuće Hrvata. Ali oni su isto otišli sa izbjeglicama srpskim.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Koliko je otprilike živelo ljudi u Oton Brdu pre *Operacije Oluja*?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, to ti ja ne bih znao sada reći. Nešto manje ... manje ... i Brdo i Bender, manji su od Oton Polja. Manji su zaseoci.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Hvala. A koliko je ljudi ostalo u Oton Brdu nakon *Operacije Oluja*?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio sa popisnom komisijom iz općine iz Knina. Bilo je ostalo ... ja sam obilazio par sela, recimo, u Otonu je ostalo ... u Plavnom je ostalo 131, Oton Bender ostalo 14, Oton Brdo 33, Oton Polje gdje sam ja, osto sam samo ja i još jedna baba. Bila neka bolesna. Ta neka međunarodna zajednica, odnosno organizacija donosila joj je hranu i tako dalje. Onda Pađane, tamo je ostalo 16, Voćin 126, Radučić 127. Šta ja znam ... jer ja sam bio u popisu sa predsjednikom ... i sad je on ... on je pravnik u općini Kninu. I dvije su pravnice iz Splita iz ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Moram da vas prekinem. Hvala, gospodine. I još jedanput, molim vas, da li možete da se usredsredite koliko god je to moguće na konkretno pitanje koje vam postavljam. Da li znate dva čoveka iz Oton Brda po imenu Branko Sudar i Ilija Sudar?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Znao sam ih. Samo ne znam kad su ubijeni.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li su oni ostali u selu posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da jesu. Da l' jesu ili nisu, to ti ne bi znao reći. To ne znam. Samo znam da su ... da su ubijeni. Tako sam čuo. Ja vidio nisam. Samo sam čuo. I znao sam ih.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Kada ste to otprilike čuli?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, čuo sam to poslje, ono, mjesec dana, 15, šta ja znam. Ne znam ni ja sad.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A kad bi to otprilike bilo. Rekli ste mesec dana kasnije ili 15 dana kasnije. Kog meseca i koje godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Posle *Oluje* je bilo tada, ali kad, u koji dan, nemam ti ja pojma. Jer samo sam čuo da su ubijeni. Poslje sam to ustanovio da je.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li znate šta se dogodilo sa njihovim telima?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jedan je zakopan u groblje, a onaj drugi nemam pojma. Ne znam. To su ta susjedna sela, mislim Brdo i Bender, pa ne znam tačno. Samo znam da su ubijeni. Odnosno, čuo sam. Nisam ni vidio, ni ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li znate koliko su bili stari u to vreme?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, bila su ova dva, Pašić i Sudar Branko ... Branko je bio 36, a ne znam boga mi onaj. Onaj je bio mlađi. A ovaj je još bio stariji, taj Sudar Ilija, kako mu je ime, ne znam ni ja. Ilija, čini mi se.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A da li znate ženu po imenu Đuka Žunić iz Oton Brda?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Nisam je znao. To je neka starija žena. E sad, je l' je ko bacio u bunar ili se sama utopila, to nije ustanovljeno nikad ... nije ustanovio niko.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Kažete: " E sad, je l' je ko bacio u bunar ili se sama utopila, to nije ustanovljeno nikad ... nije ustanovio niko." Da li je njeno telo nađeno u bunaru?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Je. Pa, na osnovu toga su i vidjeli da se utopila.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A kada je to otprilike bilo?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: To ti ne bi' znao reći. To je isto bilo onih dana ... Šta ja znam. Nemam ti ja pojma. To sam samo čuo. Vidio nijesam, to sam samo čuo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Rekli ste "tih dana". Da li možete malo preciznije da kažete kog meseca, koje godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Isto 1995. godine, samo koji mjesec ... da l' je bio osmi, deveti, to ti nemam pojma.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A da li znate čoveka koji se zvao Nikola Pašić iz Oton Bendera?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Poznavao sam ga. Bio je on kovač. Radio je na željeznici. Toliko znam o njemu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Da li ste čuli, da li se njemu dogodilo nešto posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Samo sam čuo da je ubijen. Je li ili nije, vidio nisam. Samo sam čuo.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: A da li ste i to, takođe, čuli negde u avgustu ili septembru mesecu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON – PITANJE: Puno vam hvala, gospodine Vujinoviću.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To su bila sva moja pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo Gustafson. Obično se čitaju sažeci. Ne znam da li ste vi iz nekog konkretnog razloga odustali od toga?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se, časni Sude. To je samo propust. Mogu sada da pročitam ukoliko odgovara Pretresnom veću?

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, budući da javnost ne zna šta piše u vašim izjavama, osim onoga što smo sada čuli, gospođa Gustafson će sada da pročita jedan kratak rezime. Vi ne morate ništa da odgovarate, to nisu pitanja. To je samo kratak sadržaj onoga što se nalazi u vašim izjavama. Samo, molim vas, pažljivo saslušajte i kada se završi sa čitanjem, onda će početi da vas ispituje Odbrana. Gospođu Gustafson, izvolite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala, časni Sude. I hvala vam što ste me podsetili. Jovan Vujinović je živeo u zaseoku Oton Polje u opštini Ervenik u vreme *Operacije Oluja*. Pre *Operacije Oluja*, u ovom zaseoku živelo je oko 200 ljudi u 60 domaćinstava. Većina tih ljudi napustila je zaseok između 4. i 5. avgusta 1995. godine, uključujući i sve članove porodice svedoka osim njega i njegove stare majke. Većina od oko 17 ljudi koji su ostali su bili starijih godina. Dana 5. avgusta 1995. godine, hrvatski vojnici su ušli zaseok i počeli da pljačkaju. Pljačka je trajala nekoliko nedelja. Dana 18. avgusta 1995. godine svedok nije bio kod kuće nekoliko sati. Kada se vratio kući, njegova kuća je uništena požarom a i pronašao je svoju mrtvu majku na otprilike oko 80 metara od njegove kuće sa tri rane od metka na licu. Jedanaest kuća u zaseoku su bile tog dana spaljene. 21. ili 22. avgusta 1995. godine, svedok je pronašao mrtvo telo još jednog seljanina, Steve Vujnovića koje je bilo ispred kuće ubijenog u lokvi krvi. Sedam ili osam dana kasnije, njegovo telo je još uvek tamo ležalo, pa je svedok odveo neke policajce koji su bili na tom području do lokacije gde se nalazilo telo. Policajci nisu odneli telo toga dana. Dana 21. avgusta 1995. godine, svi preostali stanovnici Oton Polja, osim svedoka i još dve osobe, obe invalidi, otišli su iz Oton Polja uz pomoć međunarodnih posmatrača. Svedok je čuo da su odvedeni u bazu Ujedinjenih nacija u Kninu, a kasnije su prebačeni u Srbiju.

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, sada će početi unakrsno ispitivanje, počće ga gospodin Mišetić, on je branilac gospodina Gotovine. Gospodine Mišetiću, a takođe se obraćam i ostalim zastupnicima, što se tiče nivoa apstraktnog razmišljanja u odnosu prema činjenicama, očekujem od svih da o tome vodite računa.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Svakako, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Vujinoviću.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Počeo bih tako što ću da vam postavim nekoliko pitanja o prvom danu *Operacije Oluja*. To je bilo 4. avgusta 1995. godine. Vi ste u vašoj izjavi spomenuli i rekli ste da je vaša porodica otišla oko 13.00 časova 4. avgusta. Da li se sećate te izjave?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Isto tako ste rekli da su zvaničnici Republike Srpske Krajine koji su bili u vojnim uniformama narodu rekly da odlaze zato što dolaze ustaške snage. Da li se sećate da ste to tako rekli?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Tako su i rekli.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi ste u svojoj izjavi rekli da su ti zvaničnici Republike Srpske Krajine koji su bili u uniformama počeli da dele gorivo kako bi ljudi mogli da odu. Da li se sećate toga?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, sjećam se, šta ja znam, ta međunarodna ... ta organizacija koja je bila, djelila je. I u uniformama i u civilu ... šta ja znam kako je bilo. Uglavnom djelili su, i to im prijeto tako da idu ća. A niko ih gonio nije. Otišli su dobrovoljno svi. Niko nikoga izgonio nije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kada kažete da su otišli dobrovoljno, na koga mislite?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Na sve civile, sve što su o'šli, niko nikog gonio nije. Svi su o'šli, po mom, dobrovoljno, jer sam bio među njima. Niko me tjera' nije, nit' me ko izgonio. A tako i njih. Samo su slušali te organizacije njihove, te četničke, šta ja znam koji su bili, i zato su išli. To ti je to. A niko nikog gonio nije, ni izgonio.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ti zvaničnici Republike Srpske Krajine od kojih su neki nosili uniforme, da li ste ih možda prepoznali?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Poznav'o sam ih svije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su ti zvaničnici bili iz mesta gde ste vi živeli?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, većinom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vaše selo 4. avgusta nije bilo granatirano, da li je to tačno?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Nikako. Niti je ko pogin'o u ratu, niti je ko ranjen. I tu rata nije bilo. Tu se nije ratovalo na tom području.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Sada bismo pošli malo dalje i razgovarali bismo o ovom Ukrajinu Peri. Rekli ste u svojoj izjavi da je Pero Ukrajinac podsticao preostale meštane da odu, ali da ste vi odlučili da ostanete. A u vašoj izjavi iz 2007. godine na 5. stranici kažete da ste se osećali sigurno zato što su hrvatski policajci koje ste poznavali od pre *Operacije Oluja* ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se, časni Sude, ali pominje se Pero Ukrajinac koji je ohrabrivao ostale meštane da odu. Nisam sigurna da li tako piše, odnosno, ne znam gde se to tačno nalazi u izjavi svedoka.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, pretpostavljam da možete da pomognete gospođi Gustafson?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, samo trenutak, časni Sude.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Hvala lijepa.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, čitao sam u vezi pomoći, ali ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, samo trenutak, časni Sude. To je, zapravo, u dodatnom informativnom listu koji smo dobili od Tužilaštva. Tamo piše: "Pero je tražio od svedoka da napusti selo zajedno sa ostalim seljanima koji su odlazili, ali svedok nije želeo da ode."

SUDIJA ORIE: Šta vi podrazumevate pod dodatnim informativnim listom? Da li smo dobili kopije?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislim da to nije u spisu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. Onda bismo trebali ... to je onda ... naravno, možete da ispitujete o tome, nema problema, ali ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ovo jeste sugestivno, ali je na osnovu onoga što sam dobio od Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: Navođenje samo po sebi u unakrsnom ispitivanju izgleda da ne mora da bude loša stvar ali ako se pozivate na izjavu. Pretresno veće, naravno, pokušaće da pronađe to u izjavi ali ne nalazi nijedan osnov za vaša pitanja, tako da ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Izvinjavam se, časni Sude, to je, zapravo, u njegovom dodatnom listu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U vašim razgovorima sa kancelarijom Tužilaštva u poslednjih nekoliko dana rekli ste da je Pero od vas tražio da odete iz sela zajedno sa drugim seljanima, ali da ste vi odlučili da ostanete. I u vašoj izjavi iz 2007. godine ...

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I u vašoj izjavi iz 2007. godine, na 5. stranici ... izvinjavam se, u 5. paragrafu kažete: "Nisam se plašio da ostanem u selu. Hrvatski policajci koje sam poznavao pre *Operacije Oluja* često su pili u mojoj kući, tako da sam se osećao sigurnim." Da li je tačno da ste se vi osećali sigurno zbog prisustva hrvatskih policajaca?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Meni je Hrvatska vojska dolazila svaki dan, oni koji su 'odali svuda od ... od ... i dolazili piti ... policija ... niko me taka' nije, nit' me je ko dir'o. Posle *Oluje* mene su tražili ... 24. sam trebao da idem raditi, dobiva' sam stan. Ali sam navršio 60 godina, pa sam otiš'o u mirovinu. Niko mene taka' nije, ni od vojske ... Kod mene sjedila vojska, policija i svako. Kod mene se družila i međunarodna zajednica. Svi su dolazili ... sam sam osta' i kod mene su došli k'o u komandu vojnu, jer zato što sam bio sam u selu. A bilo piti i onda smo uvijek tu čakulali, pjevali...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, želeo bih da pokažem ... zapravo, želeo bih da ponudim u spis dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4132. To je jedan incident o kome je izvestio CIVPOL.

SUDIJA ORIE: Želite dokument da predložite na usvajanje u spis preko Odbrane, zato što je relevantno za svedočenje ovog svedoka?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, zapravo, želim da zatražim od svedoka da komentariše. Mislio sam da će Tužilaštvo taj dokument da uvede u spis, ali ako neće, ja ću to da uradim.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Mislim da je to već uvedeno u spis kao dokazni predmet Tužilaštva broj P234, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu. Molim onda da se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P234.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine, da li se sećate da se ovaj Pero, zapravo, zvao Petro ili ste ga vi samo zvali Pero?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: On se meni predstavio kao Pero Ukrajinac. Govorio je šest stranih jezika i da je bio u stranoj legiji. Tako meni ... A govorio sve to, hrvatski, razumješ, tako da sam ga razumio. Šest stranih jezika govorio. Tako meni priča'. Al' govorio hrvatski k'o i ja.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pero je napisao 24. avgusta jedan izveštaj, odnosno osoba za koju ja mislim da je Pero. I u tom izveštaju piše da je po njegovim informacijama, po njegovim podacima Stevo Vujnović pronađen, da su ga našli ljudi iz sela mrtvog zajedno sa njegovom majkom Marijom Vujnović negde otprilike 12. avgusta

1995. godine. Da li se sećate da su ti ljudi možda pronađeni 12. avgusta, a ne sedam ili osam dana nakon što je ubijena vaša majka?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ona je poslje ... Oni su pronađeni tamo gdje ih je ona baba pronašla. Ona je prošla i vidjela tu Stevu Vujnovića mrtva. I onda je bio ispred kuće tamo. Vidio sam ga i ja poslje kad sam iša' provjeriti je l' istina. Lež'o potrbuške. A njegova mater, ona je bila bolesna. Ležala je u krevetu. Niko ulazio u tu kuću nije i niko ni dolazio, nit' je gled'o. Iako smo mi gledali, ono je nešto smrdilo, niko nije htjeo da uđe u kuću. I onda kad joj se sin vratio, ovaj Momčilo iz Srbije, otuda kad se vratio, kaže da je naša' mrtvu u krevetu i da je ubijena. Da l' je ubijena, il' nije, to ti ne mogu reći. Nisam vidio, nit' je ko vidio. Samo što on kaže, to što je sin reka'. I toliko u vezi toga.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, gospodine sekretare, želeo bih da predočim i ponudim u spis izveštaj o obdukciji Steve Vujnovića. To je dokument koji nosi oznaku 1D29-0009. Izvinjavam se, to je 1D29-0003. Časni Sude, samo trenutak da vidimo da li imamo tačan ... Možemo li da pređemo na sledeću stranicu? I još jednu? To je to. Časni Sude, ja bih to ponudio u spis preko same Odbrane. Moram da dobijem identifikacioni broj da se upoređi sa preminulim.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Časni Sude, po našem mišljenju to je izveštaj o obdukciji Steve Vujnovića i nemamo prigovor.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, gospođo zastupnice. Ako bismo mogli da se vratimo na prvu stranicu, molim vas. Pod uzrok smrti, "uzrok smrti je neutvrđen". Časni Sude, ja bih zatražio da se ovaj dokument obeleži, i predlažem ga na usvajanje u spis kao obdukcijski izveštaj za Stevu Vujnovića.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Nemamo prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D383, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D383 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude. Gospodine sekretare, molim da nam predočite dokument koji nosi oznaku 1D29-0027.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Vujnoviću, pokazaću vam kartu mesta iz kog ste vi. Radili ste na železnici, tako da pretpostavljam da su vam poznate neke od karata iz tog područja. Ako grešim, ispravite me. Da li grešim?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam o čemu se radi.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, molim vas da nam pokažete drugu stranicu ovog dokumenta. Verzija na BHS-u nosi oznaku 1D29-0024, da bi svedok mogao da vidi oznake.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Svedoče, da li možete da vidite ... dozvolite mi ... da li vidite Knin u donjem desnom uglu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, vidim Oton.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, odatle ta linija pravo vodi do Knina. Da li vidite to?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, Oton je u gornjem desnom uglu. Da li je to tačno?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U sredini stranica je ono što sam ja zaokružio crvenim krugom, Pađine. Da li vidite to?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su tu pre *Operacije Oluja* bile vojne kasarne Vojske Republike Srpske Krajine?

prevodioci: Prevodilac nije siguran da li je svedok odgovorio sa da ili ne.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: U Pađinama. Pađinama i Staroj Straži. Ovdje nema Stare Straže ... A ima Stara Straža, ima u Staroj Straži i Pađinama. Tu su bile kasarne vojne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. I to su ta dva crvena kruga koja sam ja obeležio na ovoj karti. Ovo desno je kasarna Stara Straža. Je li tako?

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, ako kažete "da", da li to kažete zato što to čitate na karti Stara Straža ili zato što prepoznajete na karti lokaciju?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Vidim i poznajem je, lično i na karti.

SUDIJA ORIE: U redu. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas sledeću stranicu, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ovo je sada krupan plan vašeg zaseoka?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da, Oton Polje.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I vidite desno, prema sredini je krug, i ja sam to obeležio kao železničku stanicu koju vi pominjete u vašoj izjavi. Da li je to mesto na kom se nalazila železnička stanica? Da li se toga sećate?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je željezničko stajalište. I sada ti je tu stajalište. Što je bilo prije, to je i sada. Tačno je to.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A levo od toga, ovaj veliki krug, da li je to približno područje gde se nalazilo vaše imanje u Otonu?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ljevo ovdje će piše moje ime i prezime?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, tu, ovdje. Tu je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, molim da se to obeleži i uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Nemamo prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D384, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D384 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste tokom *Operacije Oluja* videli bilo kakve srpske vojnike koji su zauzimali položaje na mestu poznatom pod nazivom Debelo Brdo, otprilike 5. avgusta?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ne sjećam se toga.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi iz 1999. godine, svedoče, vi kažete: "Između 5. i 18. avgusta 1995. godine nije bilo nikakvih tragičnih događaja u našem zaseoku, samo je bilo pljačke." Nijedna kuća u vašem zaseoku nije zapaljena ...

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ništa ...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: ... dakle, nijedna kuća u vašem zaseoku između 5. i 18. avgusta nije zapaljena, zar ne?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Sad, približno tako. Bilo je možda i prije ... samo koliko je bilo sve ukupno ... bilo je 13, čini mi se ... 11, 13, tako.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U jednoj od vaših izjava vi kažete da je bilo 60 domaćinstava u vašem zaseoku. Da li 60 domaćinstava znači i 60 kuća? Da li znate koliko je tačno bilo kuća u vašem zaseoku?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, tu neđe, oko 50 ... 50, 60, ne znam ni ja tačno. Tu, do 50 kuća je bilo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. kada ste našli svoju majku, vi ste je odmah sahranili. Da li je to tačno?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Naš'o sam je 17. osmog na noć mrtvu, a zakopa' sam je 21. osmog. Već je počela smrditi.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Vi niste obavestili hrvatsku ... vi ste izvestili o smrti ... rekli ste na pitanje gospođe Gustafson, da ste prijavili smrt Stevana Vujnovića policiji, ali niste prijavili smrt svoje majke policiji. Da li je to tačno?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Tačno. Nijesmo ni primjetili ... matere ... ovaj, nijesmo ni znali da je mrtva, nit' je ulazio ko tamo. Samo smo njega prijavili, Stevu. A materu nismo prijavili.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Nismo ni vidjeli. Niti je ko ulazio, niti je ima' ko ulaziti.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospođu Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Zamolila bih da se pojasni ovaj poslednji odgovor jer možda je zabuna o čijoj majci je reč ...

SUDIJA ORIE: U pitanju su, u stvari, tri odgovora. Nije prijavljeno ... jer po ovim odgovorima svedok nije bio svestan da mu je majka umrla, naravno, on je svakako postao svestan toga u određenom trenutku, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Nakon što ste sahranili svoju majku, vi i dalje niste prijavili smrt svoje majke hrvatskoj policiji. Da li je to tačno?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Sad se ni ja ne sjećam je li bilo prijavljeno. Milicija je bila ovdje koji su popisivali koja je kuća zapaljena, šta je bilo u kući, tako je bilo ... kome sam reka'. Al' kome ćeš prijavit', još nije bilo ni matičnog, ni ... to je bilo onda Zadarsko-kninska županija. Tek onda je dolazilo osoblje iz Zadra u Knin do 14.00 sati. Posle 14.00 sati vraćaju se jopet u Zadar, i tako ... nismo prijavljivali. Prijavio sam samo onda kad sam ... kad sam tražio odštetu za nju, kad sam pročit'o da mogu dobiti, onda ... da traže drugi, onda sam i ja prijavio. I onda sam je proglasio mrtvom. Do tad je bila živa.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, da se nadovežemo na ovaj odgovor. Molim da se prikaže dokument koji ima oznaku 1D29-0018.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate, svedoče, da li ste bili prisutni na uviđaju koji je policija obavila na mestu gde ste sahranili vašu majku približno 17. aprila 2007. godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Je, dolazila je policija par puta i rekla mi da ne diram u to ništa.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate istražioca hrvatske policije koji se zvao Robert Badžim?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ne sjećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate da ste dali izjavu istražiocu hrvatske policije u vezi sa smrću vaše majke, i da je to bilo 2007. godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, dolazili su više puta. Sad, ja se ne sjećam koji je datum i kad je bilo šta. Dolazili su i oni su mene pitali.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, ja bih zamolio da se ovaj dokument koji se nalazi na ekranu obeleži i uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Nemamo prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D385, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D385 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, rekli ste da je policija dolazila nekoliko puta. Da li možete da nam kažete kada su oni prvi put došli, otprilike?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu se sjetiti toga sada.

SUDIJA ORIE: Da li je to sve bilo prošle godine ili da li je bilo...

SVEDOK VUJINOVIĆ: Bilo je iste godine. Svak' je znao da je ubijena. Bila je policija ... znala je i policija i vojska i bili su svi poslje, mislim, ono, kad su zalazili ... Šta ja znam je li aktivni vojnik ili nije. Svi su bili u uniformi. Svi su bili u uniformi kad su ... znala je i policija i vojska (*nejasno*) kada je bilo organizirano.

SUDIJA ORIE: Da li sam vas dobro shvatio kada ste rekli da su oni prvi put došli tokom tog leta kada se to desilo?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, to nije ono što je on rekao, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, ja čitam šta piše u transkriptu. Tu piše: "To je bilo iste godine, svi su znali, policija je znala", dakle, ja tražim pojašnjenje.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo hoću da budem siguran da svedok nije zbunjen. Jer mislim da je on ranije rekao da su oni počeli da dolaze nakon što je on podneo zahtev za odštetu.

SUDIJA ORIE: Shvatam to. Ali bez obzira na to, želim da budem u mogućnosti da postavljam svoja pitanja. Rekli ste: "Svi su znali da je ona ubijena." O čemu govorite? O prošloj godini ili govorite o letu kada se to desilo, ili u godinama između? Kada su oni došli po prvi put?

SVEDOK VUJINOVIĆ: To se dogodilo istog ... iste godine, istog meseca.

SUDIJA ORIE: Istog meseca ...

SVEDOK VUJINOVIĆ: Pa nije to ...

SUDIJA ORIE: ... koje godine?

SVEDOK VUJINOVIĆ: 1995. godine. Stalno su dolazili kod mene i vojska i policija. Svi su znali. Nemam ja šta kome komentarisati da je ubijena. Ubilo je k'o ništa, k'o da je životinja neka ubijena. Ka' da se o tome puno komentarisalo...

SUDIJA ORIE: I vi ste im rekli za to, i to je bio deo vašeg ...

SVEDOK VUJINOVIĆ: ...što je neka budaletina ubila. Nije to Hrvatska vojska ubila. Neka budaletina ubila. Možda je i njemu ubilo ...

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ: ... nako ... možda su četnici i njemu ubili i zapalili. Ko zna šta su mu rekli. Ja nisam vidio nikog ko je ubio i zašto je ubio.

SUDIJA ORIE: Ali to je bio deo vašeg razgovora sa vojskom i policijom kada su oni došli kod vas tog leta kada se to desilo. Da li nam to kažete?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Svaki dan je kod mene bila i vojska i policija, svaki dan. Malo koji dan da nisu bili. Ne znam ja onda u kom su ... od 1995. godine pa nadalje. Jer nijesu

imali kod koga ni da dolaze ... organizacije sve i pomoć iz vani, iz Švicarske i svi ... kad god su dolazili, svi su dolazili kod mene, razumješ. Pa sam ja onda mora' u kolone ... što je ostalo u susjednim selima, pa sam mora' ić' s njima, razumješ, pokazivat gdje je neko osta' i tako dalje. Bilo je iz Holandije, bilo je iz ...

SUDIJA ORIE: Da, da ...

SVEDOK VUJINOVIĆ: ... Švicarske ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, ono što mene interesuje u ovom trenutku i molim vas, pažljivo slušajte moje pitanje. Tog leta kada je vaša majka ubijena, da li ste vi već tog leta, kada je policija dolazila u vašu kuću, kao što ste nam rekli, da li ste sa policijom razgovarali o smrti vaše majke? Dakle, s tim policajcima koji su dolazili kod vas?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Jesam.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Izvinjavam se, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Pratio sam prevod svedokovog odgovora i mislim da je to na 29. stranici ...

SUDIJA ORIE: Nemam ništa protiv kada ukazujete na red u kom mislite da je greška u prevodu, ali ne volim kada nam vi kažete ono što je svedok rekao. Jer moglo bi da bude, ne kažem da jeste, ali moglo bi da bude vrlo sugestivno. A prevodi se uvek verifikuju na osnovu originalnog materijala. Dakle, ako kažete da postoji neka greška, neki problem, recite nam u kom redu i na kojoj stranici.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ja nisam ni imao nameru da kažem šta je svedok rekao, samo sam želeo da ukažem na red, to je na 29. stranici u 7. redu, odgovor svedoka na pitanje gospodine Mišetića: "Šta se desilo kada je policija došla na mesto smrti vaše majke, dakle na uviđaj?" Odgovor je bio, koliko se ja sećam, a znam hrvatski jezik, pogrešno preveden. Možda bi svedok mogao da pojasni dodatnim pitanjem u vezi sa tom temom.

SUDIJA ORIE: Dozvolite da pogledam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Svedok je rekao: "Da, policija je dolazila nekoliko puta i rekli su da da ne mogu da urade ništa u vezi s tim." A to nije ono što je svedok rekao.

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, postoji izvesna sumnja u vezi sa vašim odgovorom na pitanje: "Da li se sećate, svedoče, da li ste bili prisutni uviđaju koji je hrvatska policija obavila na mestu gde ste sahranili vašu majku približno 17. aprila 2007. godine?" Šta ste odgovorili na to pitanje? Da li se sećate toga?

SVEDOK VUJINOVIĆ: Pa, policija je dolazila i valjda na osnovu ... ovaj, iz Haga odavde, tih vaših službenika, šta ja znam, jer ona me zvala iz Šibenika da je dolazila ta organizacija iz Haga i da mene nije bilo kod kuće i poslje ... ali bili su oni par puta prije, ne znam oko čega, ali bili su oni, slikali i rekli da ne diram tamo gdje je ona zakopana. I sad je tamo. I ovi što su dolazili iz Haga isto kazali: "Nemoj dirati" i tako ne diram ništa.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Leži u svojoj zemlji, Hrvatskoj.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala vam na odgovoru. Hvala vam na ... to je samo pitanje procedure, gospodine Mikuličiću, ja sam vrlo precizan jer se često dešava da neko onda kaže šta je svedok navodno rekao i to je postupak koji želim da izbegnem koliko je god moguće, ali vi ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, ja to svakako ne bih uradio, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, na osnovu vašeg poslednjeg pitanja, želeo bih da postavim još jedno pitanje. Mi ćemo da učitamo dodatni informacioni list u sistem elektronske sudnice, a sada bih samo želeo da postavim pitanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, razgovarali ste sa predstavnicima Tužilaštva pre nekoliko dana. Da li se toga sećate?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A da li se sećate da je od vas traženo da pročitate i potpišete još jednu ispravku vaše prethodne izjave i pojašnjenje vaših ranijih izjava? Da li se sećate da ste potpisali još jedan dokument?

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Ovih dana?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Naravno da se sjećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Sada ću da vam pročitam deo dokumenta na kom je vaš potpis. Tu se kaže: "Svedok je izjavio da nikada nije prijavio smrt svoje majke hrvatskoj policiji. U jednom trenutku, hrvatske vlasti su došle i napravile spisak ljudi koji su ostali u selima, a svedok im je rekao šta se desilo sa njegovom majkom.

Mnogo kasnije, nekoliko godina kasnije, on je prijavio smrt svoje majke hrvatskim vlastima u Kninu". Da li se sećate da ste to rekli Tužilaštvu poslednjih nekoliko dana?
SVEDOK VUJINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, kada se to učita u sistem elektronske sudnice, mi ćemo to učitati u sistem elektronske sudnice, to je dodatni informacijski list svedoka od 4. juna 2008. godine, zamolićemo da dobije broj i da se uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Časni Sude, deo toga je upravo predodčen svedoku i on se složio s tim. Ne vidim osnovu za uvođenje celog dodatnog informacijskog lista u spis.

SUDIJA ORIE: Ne vidim nikakvu razliku do sada, jer svedok je rekao da on nikada nije prijavio, prema tome, to je sada u njegovom iskazu - da su ljudi došli i napravili spiskove, to je takođe ono što je posvedočio danas ... i svedok im je rekao šta se desilo sa njegovom majkom. Koliko sam ja shvatio iskaz svedoka, to je bila neka vrsta neformalnih razgovora tokom tog perioda kada su ljudi dolazili kod njega, možda ne u zvaničnom svojstvu, ali očigledno su ga često posećivali u njegovoj kući.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne vidim nikakvog razloga zašto se ovo dodatno pojašnjenje ne bi uvelo u spis.

SUDIJA ORIE: Pored toga što ne postoje velike ... nema prigovora na to, gospođo Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ne, gospodine predsedavajući, to je samo to, mislim, taj deo mu je već predodčen. Ne znam ...

SUDIJA ORIE: Da, u redu. to je onda ...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: ... šta bi se dodalo uvođenjem cele izjave.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D386.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D386 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo trenutak, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da.

(Odbrana se savetuje)

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Vujinoviću, hvala vam što ste došli da svedočite. Nemam više pitanja za vas.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Odbrana gospodina Čermaka?

ADVOKAT CAYLEY: Nemamo pitanja. Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nemamo pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson, imate li pitanja za dodatno ispitivanje svedoka.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ne, časni Sude.

(Pretresno veće se savetuje)

SVEDOK VUJINOVIĆ: I gotovo?

SUDIJA ORIE: Upravo sam to želeo da vam kažem, gospodine Vujinoviću, ali, kao što se dešavalo par puta danas, vi ste mi vrlo vešto uzeli reč iz usta. Gospodine Vujinoviću, to je tačno, vaše svedočenje je ovim završeno pred ovim Sudom. Želeo bih da vam se puno zahvalim što ste prevalili ovako dugačak put do Haga, i što ste odgovorili na pitanja koja su vam postavile strane i Pretresno veće. Želim vam ponovo siguran povratak kući.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Je l' gotovo? Gotovo. A majku mu...

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK VUJINOVIĆ: 'Ajmo zapaliti jednu. Dobro. 'Ajmo zapaliti jednu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Vujinoviću, pušenje je dozvoljeno samo izvan Suda.

SVEDOK VUJINOVIĆ: Ostajte mi zdravo.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Predlažem da napravimo ranije pauzu. Da li je Tužilaštvo spremno da pozove sledećeg svedoka posle pauze? Gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo sada da napravimo pauzu i nastavićemo u 10.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, da li ste spremni da pozovete sledećeg svedoka?

TUŽILAC WAESPI: Da. Dobro jutro, gospodine predsedavajući. Dobro jutro, časni Sude. Tužilaštvo poziva gospodina Petera Martija.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, obavešten sam da gospodin Marti dobro vlada engleskim jezikom, ali ipak ne i savršeno. Dakle, on neće biti jedini takav u ovoj sudnici.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Ako dođe do bilo kakvih problema, mi ćemo nastojati da pomognemo svedoku na njegovom jeziku, tako da ne nanesimo štetu ni jednoj strani u postupku.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Ja sam razgovarao sa gospodinom Waespijem, i budući da on verovatno najbolje razume ono što svedok želi da kaže, svakako ću za vreme našeg ispitivanja ja zamoliti gospodina Waespija da uskoči ako bude bilo potrebno da se daju neka pojašnjenja.

SUDIJA ORIE: Da. Dobro jutro gospodine Marti. Pre nego što počnete da svedočite pred ovim Sudom, na osnovu Pravilnika o postupku o dokazima morate da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine, pa vas molim da to uradite.

SVEDOK MARTI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Marti. Vi ćete da svedočite na engleskom jeziku. Ako se u bilo kom trenutku dogodi da imate poteškoća bilo u razumevanju bilo u izražavanju na engleskom jeziku, zamolite za pomoć. Moram da priznam da moj švajcarsko-nemački engleski baš i nije kakav bi trebalo da bude, ali maternji jezik gospodina Waespija je švajcarsko-nemački ili nemačko-švajcarski. Ja razumem jezik dosta dobro. Ovo nije poziv da se nastavi na maternjem jeziku, zato što će prevodioci biti izgubljeni, ali ukoliko se dogodi nešto konkretno kada ne uspevate da pronađete odgovarajuće reči ili tako nešto, i ako niste u stanju da to uradite, onda možete da kažete tu jednu reč na svom jeziku, a zatim ćemo videti kako ćemo to da rešimo.

SVEDOK MARTI: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, izvolite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

svedok: Peter Marti

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WAESPI

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, molim vas, recite svoje puno ime za zapisnik?

PETER MARTI – ODGOVOR: Moje puno ime je Peter Marti.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li se sećate da ste dali tri izjave Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju: jednu 13. februara 1996. godine; drugu snimljenu izjavu 29. juna 1997. godine i treću 13. i 14. decembra 2007. godine?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WAESPI: Časni Sude, uz vašu dozvolu, ja bih svedoku predočio primerke te tri izjave.

SUDIJA ORIE: Uz pomoć poslužitelja, molim vas.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, da bude jasno, prva izjava iz februara 1996. godine je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5176. Transkript razgovora koji je originalno snimljen na nemačkom jeziku 29. juna 1997. godine je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5177. I treća izjava od 13. i 14. decembra 2007. godine je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5178.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dakle, gospodine Marti, da li ste imali priliku da pregledate te tri izjave pre dolaska u sudnicu danas?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, jesam. To smo uradili tokom poslednjih nekoliko dana, prošli smo kroz sve dokumente i dodali smo neke male korekcije.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala. Dozvolite mi da vas uputim na jednu od tih korekcija.

TUŽILAC WAESPI: Časni Sude, ovo se odnosi na snimljeni razgovor. To je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5177. Na 9. stranici, u verziji na engleskom, u redovima od 32 do 34. Na BHS-u, to je 9. strana, 17. red. Ja ću pročitati šta piše u transkriptu na engleskom jeziku. Citat: "Dakle, na primer, 8. avgusta kada smo se vozili kroz Kistanje, videli smo kako je grad, kako su ulice bile u plamenu, i pored toga, videli smo ljude u hrvatskim uniformama kako stoje tamo ..." i nastavlja se.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li možete da kažete Pretresnom veću, da li je 8. avgust tačan datum ovog incidenta, ili se radi o nekom drugom datumu u avgustu?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, datum nije tačan. Datum je, zapravo, bio 11. avgust. Naime, toga dana smo se vratili iz Šibenika, i onda smo otišli u patroliranje. Dakle, to je bila greška. Datum je 11. avgust, a ne 8. avgust.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam, gospodine Marti. Biće još nekoliko objašnjenja a ne korekcije tokom ovog jutra, ali sa ovom ispravkom, da li možete da kažete Pretresnom veću, da li su informacije koje su sadržane u tim izjavama tačne i precizne po vašem najboljem znanju?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, jesu.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A da li ove tri izjave tačno odražavaju ono što ste govorili kada je sa vama obavljan razgovor u ta tri navrata?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, odražavaju.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A ako bi vam se ista pitanja postavljala danas u sudnici, da li bi vaši odgovori bili isti kako su zabeleženi u ove tri izjave?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, bili bi.

TUŽILAC WAESPI: Časni Sude, da li mogu ove tri izjave da se uvedu u spis, molim vas?

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, prvi dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 05176, je izjava iz 1996. godine. To će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P415.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P415 primljen je u spis, budući da nema prigovora, kao što sam video iz podnesaka, pisanih podnesaka Odbrane. Gospodine sekretare, sledeća izjava je ...

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Časni Sude, sledeći dokument je sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 05177. To je izjava iz 1997. godine. Postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P416.

SUDIJA ORIE: Isto važi, koliko znam, i za dokazni predmet Tužilaštva broj P416, tako da se prima u spis. Molim vas, nastavite, gospodine sekretare.

sekretar: I treća izjava sa spiska po Pravilu 65ter nosi broj 5178. To je izjava iz 2007. godine i postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P417, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Pošto vidim iz pisanih podnesaka da nema prigovora, dokazni predmet Tužilaštva broj P417 primljen je u spis. Gospodine Waespi, molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Sada bih pročitao rezime izjava ovog svedoka. Peter Marti bio je vojni posmatrač Ujedinjenih nacija u Timu Podkonje, u

Sektoru Jug Ujedinjenih nacija od 19. juna 1995. godine pa nadalje. Postao je vođa Tima Podkonje, i na toj funkciji je bio od 6. septembra do 7. oktobra 1995. godine. Od 8. oktobra do 27. novembra 1995. godine, bio je viši oficir za vezu za ljudska prava, i takođe je bio stacioniran u Kninu. Pre *Operacije Oluja*, gospodin Marti je uočio granatiranja oko Cetine, pa je sprovedena analiza kratera u nekoliko navrata. Dana 4. i 5. avgusta posmatrao je granatiranje Knina, prvo iz svoje kuće u Podkonju, a zatim iz štaba u bazi Ujedinjenih nacija. Nakon *Operacije Oluja*, gospodin Marti obišao je mnoga područja širom Sektora Jug u okviru redovnih patrola vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija. Svedok je paljenja kuća i sela u prisustvu hrvatskih vojnika. Gospodin Marti sastao se sa hrvatskim vlastima kako bi razgovarao o pitanjima kao što su uspostavljanje kontrolnih punktova. Gospodin Marti je, takođe, postao član Akcionog tima za ljudska prava Ujedinjenih nacija [Human Rights Action Team-HRAT] koji je izveštavao o pljačkanju, razaranju i ubistvima koja su se događala posle *Operacije Oluja*. Zapažanja i zaključci gospodina Martija sadržani su u različitim izveštajima vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, kao i u njegovom ličnom dnevniku. Gospodine predsedavajući, ovim je završen ovaj rezime.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, porazgovarajmo malo o vašem dnevniku. Imate li svoj dnevnik danas sa sobom?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, imam. Ovo je taj dnevnik.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, časni Sude, mi smo obelodanili Odbrani original dnevnika koji je na nemačkom, a i prevod nekih relevantnih delova je napravljen na engleski jezik i takođe obelodanjen Odbrani, ali neću da tražim da se taj dnevnik uvrsti u spis. Ali svedok možda može da se poziva na taj izvor, uz vaše dopuštenje, gospodine predsedavajući, za vreme ovog ispitivanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Marti, svaki put kada želite da se oslanjate na svoje pisane beleške iz dnevnika, molim vas, uvek nam recite da to radite, zato što ja ne vidim šta je kod vas na stolu, iako zastupnici i Odbrane i Tužilaštva obično vide šta vi radite. Ali ja bih želeo da znam kada govorite na osnovu svog sećanja a kada na pitanja odgovarate na osnovu vašeg dnevnika.

PETER MARTI: U redu.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, želeo bih da istaknem nekoliko oblasti koje su sadržane u vašim izjavama. Prvo, želim da vam skrenem pažnju na vašu izjavu iz 2007. godine, koja je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P417. To je, u stvari, treća izjava. U 24. paragrafu, na 4. stranici na engleskom jeziku i na 5. stranici verzije na

BHS verziji, govorite o analizi kratera koju ste obavili vi i još jedan vojni posmatrač Ujedinjenih nacija 9. jula 1995. godine, u selu Vukovići što je bilo u vezi sa četiri starije žene. Da li se sećate, gospodine Marti?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li možete ukratko da nam objasnite, zato što već piše u vašoj izjavi, šta ste videli u to vreme i kakve ste zaključke izveli u vezi granatiranja?

PETER MARTI – ODGOVOR: Kada je trebalo da odemo na napravimo analizu tog kratera u ovom selu Vukovići, koje se nalazi u blizini Cetine, shvatili smo da granatiranje nije bilo onako kako je bilo najčešće na terenu, nego da je do granatiranja došlo u samom selu. To znači da je kuća pogođena granatom i kuća, uglavnom kuhinja je bila uništena. I sećam se jako dobro četiri starije žene koje su se žalile zbog tog incidenta, i još se sećam detalja - kada je bomba uletela u kuću, sat na zidu je stao.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti. Postaviću vam još nekoliko pitanja.

TUŽILAC WAESPI: Molio bih da se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P211, to je karta područja Cetine.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Zamoliću vas da obeležite lokaciju Vukovići. Dok se to ne predoči, zamoliću vas da mi kažete sledeće: da li se sećate, kada se osvrnete unazad, da li ste videli bilo kakve vojne aktivnosti ili vojne mete u tom selu tog dana?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne. U tom selu, nismo videli nikakav vojni cilj ili vojnu jedinicu ili nešto tako što je moglo da bude cilj koji je mogao da bude granatiran.

TUŽILAC WAESPI: Izvinjavam se, gospodine predsedavajući. Mislim da imamo i bolju kartu. To je karta sa spiska po Pravilu 65ter koja nosi broj 4938.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I dok se to ne učini, gospodine Marti, ko je toga dana granatirao? Da li ste bili u stanju da to ustanovite?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, ne nismo mogli da ustanovimo ko je granatirao, mi smo samo mogli da uočimo iz kog pravca je došlo do granatiranja.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A iz kog pravca?

PETER MARTI – ODGOVOR: Granatiranje je došlo iz pravca jugoistoka ... jug jugo-istok.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li možete da nam pokažete na ovoj karti koja se sada nalazi na ekranu gde se nalazi selo Vukovići?

PETER MARTI – ODGOVOR: Selo se nalazi ovde. A ovo je Cetina. A granate su došle iz ovog pravca.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Možete li to da obeležite?

PETER MARTI – ODGOVOR: *(svedok obeležava)*

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da. Vrlo dobro. A granate su ispaljene iz pravca jugoistoka?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da. Jer je neobično, ako mogu da dodam nešto, analiza kratera je bila neobična jer se radilo o situaciji kada je granata udarila u zid. Dakle kada vidite kuću, onda je vrlo jasno da se ustanovi odakle je došla granata. Bilo je čak mnogo lakše da se reši ovakva analiza kratera nego kada je krater negde u otvorenom polju.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dakle, da li znate kako se zove planinski lanac, odakle ste rekli da su ispaljene granate?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mislite kako se zove planinski lanac? To je planina Dinara.

SUDIJA ORIE: Da li mogu da pitam, vi ste označili pravac odakle je granata došla, ali, ranije ste rekli da je pravac bio jug-jugoistok. A na ovoj karti označili ste, čini se, da je istok-jugoistok.

PETER MARTI: Da...

SUDIJA ORIE: Ako govorimo u smislu sata, odnosno ako uporedimo sa satom, čini se da je bliže broju 4 nego 5, što znači, bar za mene, da to nije jug-jugoistok, nego istok-jugoistok. Samo pokušavam da se to razjasni.

PETER MARTI: To je dosta... ako uporedite sliku sata, a to je onda iz pravca 4.00 sata.

SUDIJA ORIE: Da. Što je istočno ... bliže pravcu istok-jugoistok, tako da je bliže istoku nego pravcu jug-jugoistok. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li znate ko je u to vreme, u leto 1995. godine držao planinu Dinara?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, nisam znao. Nisam znao, čuo sam neke glasine, ali nikada nikog tamo nismo videli, tako da ne mogu da kažem ko je, zapravo, tamo bio.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, molio bih da se uvrsti u spis ovaj dokument.

ADVOKAT KEHOE: Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Vidim da nema prigovora. Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P418, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P418 usvaja se u spis.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Želeo bih da se vratim na vašu izjavu iz 1997. godine. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P417, paragraf 110. To je 17. stranica na engleskom i 19. stranica na BHS-u. Dozvolite mi da citiram deo iz vaše izjave: "Što se tiče vojnih operacija, treba reći da se vršilo povremeno granatiranje u području oko Cetine pre *Operacije Oluja* da bi se seljani sprečili da obave žetvu i da to nije imalo nikakve veze sa vojnom aktivnošću. Nije bilo vojnih ciljeva. Jedina svrha granatiranja bilo je ometanje stanovništva i prisiljavanje da se isele s tog područja, što su oni i učinili." Gospodine Marti, na osnovu čega zasnivate svoje saznanje o tome šta se događalo u vezi sa ovom žetvom, o ovome što ste rekli da su seljani sprečavani da obave žetvu?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ja bih vam to ovako objasnio. Ja imam određeno vojno iskustvo, zato što sam bio komandant minobacačke čete, tako da znam nešto o artiljerijskom granatiranju. Ali ovo artiljerijsko granatiranje nije bilo u skladu ni sa kakvim tradicionalnim normama. Naime, kada negde padne granata, pa se onda neko vreme ništa ne događa, pa onda druga granata pogodi neko drugo mesto, pa se opet ništa ne događa, možda je onda gotova aktivnost za čitav dan. Pa, onda sledećeg dana, i to uglavnom uveče, opet počne granatiranje, ali se sve to događa vrlo neujednačeno. Ne možete da kažete odakle i šta. I mi jednostavno nismo mogli ni da zamislimo da tu postoji bilo kakav vojni cilj koji bi mogao da se gađa artiljerijom. I mi smo, na kraju krajeva, videli šta se događalo, da su se ljudi uplašili. I znate, kada imate decu, onda više ne možete da budete sigurni da li su deca na sigurnom mestu, da li vam je porodica sigurna. I prvo počnete da mislite o tome kako da sklonite decu, pa porodicu, pa na kraju i sami napustite to mesto. Mi smo, takođe, razgovarali sa komandantom u Vrlici koji nam je rekao da Ujedinjene nacije moraju da zaustave to granatiranje, zato što će onda oni, srpska vojska, nastaviti dalje sa granatiranjem Dubrovnika, i tako dalje.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dozvolite mi da vas pitam. Šta ste hteli da kažete kada ste rekli "Ujedinjene nacije moraju da zaustave granatiranje"?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mislim, imao sam dva ili tri sastanka sa komandantom Popovićem u Vrlici, i glavni problem za njega, mislim na stanovništvo, glavni problem je bio taj da seljani nisu više bili u stanju da obru kukuruz, da obave žetvu, jer su se bojali da izađu sa velikim mašinama za žetvu na teren tokom dana, jer nikada nisu znali kada može da dođe do granatiranja. A mislim da mašina za žetvu, po mom mišljenju, nije bila vojni cilj.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ovaj komandant Popović s kojim ste se vi sretali, iz koje je bio vojske?

PETER MARTI – ODGOVOR: Bio je komandant Srpske Vojske Krajine u tom regionu.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I moje poslednje pitanje o ovoj temi: da li su Ujedinjene nacije uspostavile neke patrole da bi zaštitile poljoprivrednike?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, uspostavili smo takozvane patrole za zaštitu žetve. Mi smo podelili ovaj posao sa CIVPOL-om, to znači da je polovinu dana patrola vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija išla u područje Cetine, odvezla se u sred polja, tu bi postavili kola u polju, stavili zastavu Ujedinjenih nacija, tako da smo se nadali da ako postoji bilo koji artiljerijski posmatrač na drugoj strani i ako vide naš automobil Ujedinjenih nacija, da neće pucati na nas. A onda drugu polovinu dana CIVPOL bi uradio to isto.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dozvolite mi da se vratimo na snage koji su granatirale poljoprivrednike na koje se žalio gospodin Popović. Da li ste bili u mogućnosti da kažete odakle je poticalo to granatiranje koje je uznemiravalo poljoprivrednike?

PETER MARTI – ODGOVOR: Znači, kada smo radili analizu kratera, ono što smo mogli vrlo precizno da kažemo jeste iz kojeg pravca je dolazilo granatiranje, kog je bilo kalibra, ali mi nikada nismo mogli da kažemo ko je to uradio, jer nismo imali pristup drugoj strani. Nismo mogli da odemo i da pogledamo koje su haubice imali ili koje god je bilo oružje na drugoj strani. To je uvek ... i u našim izveštajima, samo smo naznačili da granatiranje dolazi iz ovog i ovog pravca. Da se dogodilo to i to i da je pogodio to i to polje ili bilo šta drugo. Ali nismo bili u mogućnosti da napišemo u izveštaju ko je to uradio. Mislim, zato što nismo imali pristup drugoj strani kako bismo saznali gde su mesta na kojim su bili topovi i haubice sa druge strane.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Molim da se pokaže dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5189.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dakle, ovo je vaša izjava iz 2007. godine koja je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P417. Zanima nas 28. paragraf. To je na 5. stranici u obe verzije, i na engleskom i na BHS-u. Tu opisujete jedan drugi incident granatiranja koji ste doživeli 30. jula.

TUŽILAC WAESPI: Časni Sude, u stvari, već su izvođeni dokazi u vezi sa ovim događajem u ovoj sudnici.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: U 28. paragrafu pominje se da ste bili na putu prema Strmici da obavite analizu kratera, kada ste dospeli pod paljbu od pet ili šest granata. Gospodine Marti, da li se sećate ovog događaja kada ste bili pod paljbom?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, jako dobro se sećam, jer mislim da sam se tokom tog incidenta najviše uplašio u celoj toj godini kada sam obavljao dužnost vojnog posmatrača Ujedinjenih nacija, jer smo bili zahvaćeni u tom incidentu, koji je bio kao i drugi incident prethodne nedelje kada smo pozvani da analiziramo krater u nedelju ujutro u blizini Srmici. Prvo smo pokupili srpskog oficira za vezu u Kninu i vozili smo se prema

Strmici, i onda smo ... u blizini Strmice smo parkirali automobil, i oficir za vezu je pokušao da stupi u kontakt sa srpskim komandantom ili ko god je bio tamo, jer tamo je u Strmici, takođe, bio kontrolni punkt. Kad se taj čovek udaljio od nas, odjednom je ponovo počelo granatiranje vrlo blizu nas. Mislim da je bilo tako blizu da su se osećali udari... osećao sam drhtavicu u stomaku, celo telo mi se treslo, pa smo brzo okrenuli automobil i otišli u sklonište u blizini štale. I sećam se dobro kada smo okretali kola, da mi je prevodilac rekao da moramo da sačekamo srpskog oficira za vezu koji je trčao prema nama, i mi smo se odvezli do te štale, koja je bila na maloj udaljenosti, odnosno, pored štale, gde smo pokušali da nađemo neku zaštitu, neki zaklon. U tom trenutku bilo je oko pet do šest udara na terenu u našoj blizini, i dobro se sećam da sam bio stvarno uplašen, jer ja nisam znao da li nam se to granatiranje približava, da li će se zaustaviti, ili ako postoji... ako je negde tamo negde artiljerijski posmatrač, i da li bi on nas mogao da vidi ili je samo reč o improvizovanom granatiranju u blizini Strmice.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam, gospodine Marti. Na vašem ekranu vidite jedan deo snimka iz vazduha tog područja oko Strmice o kom smo govorili tokom pripremnog razgovora. Da li možete da nam pokažete, koristeći ovaj marker koji vam daje gospodin poslužitelj, mesto na kom ste zaustavili kola kada je taj oficir za vezu izašao iz kola, kako bi uspostavio kontakt, kako ste vi rekli, sa srpskim kontrolnim punktom?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mora da je bilo negde ovde.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Molim vas, obeležite to mesto slovom A.

PETER MARTI – ODGOVOR: *(svedok obeležava)*

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A drugo mesto gde ste vi u to vreme mislili da se nalazio srpski kontrolni punkt?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mislim da je kontakt bio negde ovde. Ali koliko se sećam, kontrolni punkt mora da je bio ovde malo više. Mislim, on nije napravio kontakt direktno sa kontrolnim punktom. Kontrolni punkt je bio ... ne mogu sada tačno da se setim da li je to bilo negde ovde. Sećam se da su tu bile dve ulice koje su se spajale ali ne mogu da kažem na osnovu ovog snimka da li su to te dve ulice.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: U redu. znači, ovaj manji krug na vrhu je C ...

SUDIJA ORIE: Bolje da se stavi znak pitanja pored toga, s obzirom da svedok nije siguran da li je to bilo tu. Dakle, pored tog kružića da stavimo znak pitanja.

PETER MARTI: *(svedok obeležava)*

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da, i to označava mesto gde ste mislili da je kontrolni punkt?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, kontrolni punkt.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I na kraju, ako biste mogli da obeležite mesto gde ste u to vreme mislili da padaju granate?

PETER MARTI – ODGOVOR: *(svedok obeležava)*

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I ako možete da obeležite slovom D?

PETER MARTI – ODGOVOR: B ili C?

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ne, slovom D, kao Daniel.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, da li možemo da dobijemo dokazni broj?

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P419.

SUDIJA ORIE: Mogu li da pretpostavim da nema prigovora na dokazni predmet Tužilaštva broj P419? Onda se P419 prima u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim da se predoči dokazni predmet Odbrane broj D224. To je odlomak dnevnika gospodina Martija koji je Odbrana koristila sa jednim drugim svedokom.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dok čekamo, dozvolite mi da vas pitam ovo, gospodine Marti: da li ste u dolini Cetine videli bilo kakve oružane sisteme koji su pripadali Vojsci Republike Srpske Krajine?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, nisam video.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam, gospodine Marti. Mene interesuje samo beleška na dnu, gde piše: "Nedelja, 30. juli 1995. godine". Pročitaću samo deo u sredini, to je u 5. redu: "Pokupili smo oficira za vezu u Severno- dalmatinskom korpusu, ali je onda došlo do artiljerijskog granatiranja iz Strmice na zapadne obronke udaljene oko kilometar." Da li je to tačan engleski prevod vašeg dnevnika?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, ovaj prevod nije tačan. Kada čitam iz svog dnevnika, ako bih mogao da pogledam dnevnik?

SUDIJA ORIE: Da, možete da pogledate dnevnik. I pretpostavljam da je pisan na nemačkom jeziku. Vi biste želeli da čitate na svom materinjem jeziku, zar ne?

PETER MARTI: Da, da bi bilo preciznije.

SUDIJA ORIE: Da. Pa, to će ostati neprevedeno jer mi nemamo nemačko-engleski prevod. Ipak, čini se da je važno da to uđe u transkript. Ne znam koliko izaziva problema transkriberima ako svedok govori nemački jezik. Ako ne može da se transkribuje, onda ćemo barem imati audio zapis ove rasprave i mislim da sam sada dovoljno objasnio zašto

će biti ta praznina u transkriptu. Molim vas pročitajte polako, samo red gde mislite da postoji greška u prevodu.

PETER MARTI: Pročitaću samo ovu rečenicu: "*Beim Nord Dalmatien Korps LO aufgeladen, dann aber kurz vor Strmica Arty-shelling am Westhang, circa 1 kilometer.*"

SUDIJA ORIE: Da li biste mogli ponovo da pročitate, da probam da razumem.

PETER MARTI: "*Beim Nord Dalmatien Korps LO aufgeladen, dann aber kurz vor Strmica Arty-shelling am Westhang, circa 1 kilometer.*" To znači da nije bilo u blizini Strmice, već pre nego što smo stigli u Strmicu.

SUDIJA ORIE: Da, da. Dakle, "od Strmice" nije tačan prevod.

PETER MARTI: Da, to nije tačno. To je pre nego što smo stigli u Strmicu.

SUDIJA ORIE: Da. A kako se na nemačkom kaže "pre"?

PETER MARTI: *Vor.*

SUDIJA ORIE: *Vor*, da. Da li su potrebna dodatna objašnjenja? Na osnovu mog znanja nemačkog "*vor*" znači "pre" nego što stignete negde, a ne znači "od", što je prevedeno na engleski kao "from". Molim vas, nastavite, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Ovim smo završili sa ovim delom glavnog ispitivanja o tim događajima koji su se desili pre *Operacije Oluja*. Molim da se sada pozove dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj...

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, pre nego što nastavimo ... lepo je što svedok čita u originalu i znajući kako je to prevedeno, gde se vidi da je došlo do greške, ali zar ne bi bilo najbolje da se u sistem elektronske sudnice učita bolji prevod? Ako bismo to uradili, onda bismo dobili obaveštenje samo o ispravci i ne bismo morali da zamaramo svedoka i da trošimo sudsko vreme.

TUŽILAC WAESPI: Svakako. Tako ćemo da uradimo, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: U redu. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, ja ću vam vam pokazati niz od šest karata. U stvari, sada ću vam pokazati prvu od ovih šest karata, i dok to čekamo, jer je potrebno neko vreme da ga postavi, želim da vas pitam sledeće: da li su vas posetili istražitelji Tužilaštva koji su od vas tražili da obeležite karte? Radi se o karti sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4442?

PETER MARTI – ODGOVOR: Posetili su me tokom mog boravka u Zagrebu. U to vreme sam još uvek bio vojni posmatrač Ujedinjenih nacija i bio sam raspoređen u

Zagrebu. To znači da zapravo nisam baš bio raspoređen, ali smo čekali da vidimo šta će se desiti sa misijom Ujedinjenih nacija u Istočnoj Slavoniji, tako da sam za to vreme bio u Zagrebu.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine sekretare, molim vas da zumirate donji deo karte. Hvala.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li vidite neke inicijale u dnu ove karte?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da. Tako je. To je moj potpis.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ako sada malo pomerimo kartu na gore, možemo da vidimo žute oznake preko imena sela. Možete li da kažete Pretresnom veću gospodine Marti, ko je uneo ove oznake i šta one znače?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ja sam uneo ove oznake tokom ovog razgovora sa ljudima iz Suda i koliko se sećam, obeležio sam sva mesta kroz koja su prošle patrole Ujedinjenih nacija, gde smo primetili nešto ili zatekli neke ljude.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A o kom vremenskom periodu govorimo u kom su patrole Ujedinjenih nacija delovale u tom području?

PETER MARTI – ODGOVOR: Pa, vremenski okvir je bio nakon *Operacije Oluja* pa sve do novembra 1995. godine.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A znamo iz vaše izjave da ste vi bili član a kasnije ste postali i vođa Tima Podkonje. Da li je vaš tim i da li ste vi lično učestvovali u ovim patrolama?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, jesmo.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, postoji još pet mapa iz drugih područja koja pokrivaju Sektor Jug i u koje je svedok uneo oznake. Mislim da nema potrebe da ih sve pregledamo. Uz vašu dozvolu, želim da ih ponudim u spis.

SUDIJA ORIE: Mogu li da čujem stav timova Odbrane da li postoji ... čini se da je tu uglavnom reč o identifikaciji mapa i oznaka. Da li ste zadovoljni sa ovom prvom kartom i da se onda pretpostavi i da su druge karte ovog svedoka obeležene na isti način, ili biste želeli da ...

ADVOKAT KEHOE: Mislim, nemam prigovora na karte kao što je ova ako je samo razlika u obeležavanju kod nekih ... ako iz ovog nešto drugo proizađe, onda je sigurno da će ovu diskusiju Pretresno veće možda želiti da čuje. Ali ako je samo reč o uobičajenom obeležavanju ovih dokumenata, kao što su ...

SUDIJA ORIE: Oznake su skraćenice za nešto, na primer, da je ovo selo gde su otišli i gde su posmatrali nešto tokom ovog perioda. Mislim da je to gde smo sada, nije bilo više detalja. Naravno, ako ćemo ići dalje u detalje, a onda naravno možemo da proverimo na ovoj karti da li je to selo obeleženo zato što su ga obišli i da li je nešto primećeno.

ADVOKAT KEHOE: Ja pretpostavljam, u tom smislu, časni Sude, da mi izmiče relevantnost ostalih pet karata ...

SUDIJA ORIE: Pa, to nešto govori, kako sam bar ja vas shvatio, gospodine Waespi, reč je o područjima koja je svedok obišao ... kako kažete ... da je pokriveno mnogo mesta koja su posećena i da su posmatranja morala biti prilično česta, čim ima ovoliko oznaka na karti. Je li to ono što želite da utvrdite?

TUŽILAC TIEGER: Tako je, gospodine predsedavajući. Takođe postoji mala razlika između onoga što svedok govori i onoga što ćemo videti kasnije da su uradili vojni posmatrači Ujedinjenih nacija i druge međunarodne organizacije.

SUDIJA ORIE: U redu. Dakle, time se takođe identifikuju ona sela koja su obišli vojni posmatrači Ujedinjenih nacija ... to je sve. Ako postoji bilo kakav prigovor ... gospodin Cayley nema. Gospodine Mikuličiću, ne vidim da imate bilo kakve prigovore. Gospodin Kehoe takođe. Onda molim da se dodele brojevi dokumentima sa spiska po Pravilu 65ter, znači za svih pet karata, naravno, prva već ima broj. Molim da i za naredne četiri gospodin sekretar dodeli brojeve.

(Pretnosno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Shvatam da, zapravo, čitav taj niz karata se tretira kao jedan broj, tako da će gospodin sekretar tome dodeliti broj i dodeljuje se broj jednoj seriji karata koje je svedok obeležio izvan sudnice.

sekretar: Da, časni Sude. Dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 04442 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P420.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P420 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim vas da nam predočite dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5187. To je spisak leševa.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li se sećate ovog spiska koji se sada vidi na vašem ekranu?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li možete da kažete Pretresnom veću šta predstavlja ovaj spisak?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ovaj spisak sa datumom od 29. novembra pokazuje one leševe koje je pronašla organizacija Ujedinjenih nacija u i oko Knina u bivšem Sektoru Jug. Ali taj spisak nisam ja napravio već Odeljenje Ujedinjenih nacija za politička pitanja, i sa desne strane se vidi da spisak nije kompletan. Postoji jedna čitava kolona, kolona očevidaca, ali je ta kolona odsečena iz bezbednosnih razloga. Dakle, kada sam dobio ovaj spisak od Judy Jacobs, ona mi je rekla da ne može da mi da ovaj kompletan spisak zato što ima previše... zato što su primedbe očevidaca suviše osetljivo pitanje. Moramo biti veoma oprezni da niko ne bude ... da ovaj spisak ostane poverljiv, tako da mogu samo da vam dam spisak sa imenima i tako dalje, gde smo našli te ljude, koga smo pronašli, ali ne i poslednju kolonu spiska, tako da je poslednja kolona ovog spiska odsečena.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, ovaj novi dokazni predmet je deo već postojećeg dokaznog predmeta Tužilaštva broj P177, i to je kopija koja se lakše čita sa desne strane. Dakle, uz vaše dopuštenje, ponovo želim da pogledamo taj deo, da zamenimo taj deo dokaznog predmeta Tužilaštva broj P177, a to su strane od P14 do P24. To je identična kopija, i to je, očigledno, kopija koju je dobio ovaj svedok, a ne gospodin Anttila, koji je, u stvari, bio svedok preko koga smo uvrstili dokazni predmet Tužilaštva broj P177 u spis.

SUDIJA ORIE: Dakle, da li sam dobro shvatio da se radi o 10 stranica iz P177 koji sadrži ovaj isti spisak, tako da ne bismo morali da zamenimo P177, već bismo zamenili samo deo toga? Sada, da li će to da dovede do nekih tehničkih problema ... prvo da pitam da li ima bilo kakvih prigovora protiv zamene dela P177 boljom, čitljivijom kopijom ili da se uvrsti ovaj spisak?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Prigovor... obično ne bih ulagao prigovor na ovo. Prigovor jeste, časni Sude, kako mi se čini, što je to, u stvari, drugačije, različito. A još važnije, nemoguće je da Odbrana prodre iza ovog dokumenta iz koga su ove stvari odsečene. Mislim, treba da znamo odakle potiču i gde su prikupljene ove informacije, ko je sastavio onaj deo koji je izostavljen, a to sve je od ogromne važnosti za ovaj dokument i svakako i za Odbranu. Dakle, dokument o kome mislim da gospodin Waespi govori je dokument koji je usvojen preko gospodina Ermolaeva, verujem, kao i preko gospodina Anttilae, ali ovde se radi o potpuno drugačijem dokumentu, a pre usvajanja ovog dokumenta, Odbrana bi trebalo da ima pravo da vidi taj kompletan dokument.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Izvolite?

TUŽILAC WAESPI: Ono što mi vidimo ovde, mislim da je 11 stranica, po mojoj proceni, identično sa onih 11 stranica koje su sastavni deo dokaznog predmeta Tužilaštva broj P177. Jedina razlika ... u stvari, postoje dve razlike. Jedna od razlika je da je ovo čitljivija kopija, a druga razlika je, zapravo, pod kojim okolnostima je gospodin Marti dobio ovu kopiju. A Odbrani je sigurno dozvoljeno da istražuje više o okolnostima i onim

delovima koji nedostaju. Gospodin Marti je već objasnio nešto o okolnostima. A to je onoliko koliko ja mogu da kažem.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ako pogledamo ovaj dokument, P177, dokument koji je već uvršten u spis, ovaj dokument se dramatično razlikuje od tog dokumenta.

SUDIJA ORIE: Pa, ja se s vama slažem, jer se radi o dokumentu od tri ili četiri kolone. Ali izgleda da je struktura sasvim drugačija. E sad, pored toga što bi se Pretresno veće složilo sa vama da se dokument ne uvrsti, dokument je sasvim drugačiji, gospodine Waespi, da li biste se složili? Ako pogledamo 10. stranicu od 24 stranice u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P177, pre svega, malo je teško razumeti, jer 9. stranica izgleda slično, tako da ne znam tačno zašto se ovde radi samo od 10. do 14. strane. Struktura spiska je sasvim drugačija, zar ne?

TUŽILAC WAESPI: Da, gospodine predsedavajući. Ako je to slučaj, o čemu svedok sada govori, to je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5187, dakle, to je spisak koji je svedok dobio a nije naveo još datum, on je to dobio od gospođe Jacobs iz Odeljenja za personalne poslove Ujedinjenih nacija.

SUDIJA ORIE: Dajte da pojednostavimo stvari.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Hajde da zaboravimo zamenу spiskova. Hajde da razgovaramo onda o usvajanju, jer je očigledno da je to preostali problem.

ADVOKAT KEHOE: Ako mogu da kažem, još jedna dodatna stvar koja nas podseća na sam dokument koji je uvršten preko gospodina Anttilae, jer kada je ovaj dokument dobijen i kada je predat Odbrani, niko nikada nam nije rekao da je dokument odsečen i da postoji još jedan deo ovog dokumenta koji nismo dobili.

SUDIJA ORIE: Pa, osim toga, gospodine Kehoe, naravno, govori se o dokumentu koji ima datum 4. oktobar, zar ne, a ja ne znam da li je to deo nekog drugog dokumenta, pa da su neki delovi odsečeni ili da li je to jednostavno drugi način predstavljanja istih podataka. Ja sam ... ali da se ne bavimo time u ovom trenutku ...

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... dajte da se ne bavimo ponovo dokumentom koji je već u spisu već da se usredsredimo na prihvatljivost ovog dokumenta, uprkos činjenici da su dve kolone odsečene. Možemo li prvo da pitamo vas, gospodine Marti: kada ste primili ovaj spisak koji je sada na ekranu, da li su te dve kolone već bile odsečene?

PETER MARTI: Da, časni Sude. Dobio sam ovaj dokument u novembru u Kninu, kada sam bio u ... izvinjavam se, u Zagrebu, kada sam bio u Glavnom štabu Ujedinjenih nacija

i dobio sam ovaj dokument od Judy Jacobs koja je radila u Odeljenju za politička pitanja Ujedinjenih nacija ili u nekom drugom odeljenju, ne sećam se tačno. I ona mi je predala ovaj spisak i rekla mi je da postoje osetljive informacije na ovom originalnom spisku i da ne može da mi da ceo dokument iz bezbednosnih razloga. U to vreme, ona je već napomenula da je njen kompjuter ukraden u samom sedištu Ujedinjenih nacija u Zagrebu, ali kao što je radila svakog dana ili svako veče, ona je uvek taj aktuelni dokument dorađivala, svako veče, ona je kopiju na disku ...

SUDIJA ORIE: Da, u vreme kada je još bilo disketa.

PETER MARTI: ...u svojoj torbi nosila kući, tako da je u redu. Onda je dobila novi kompjuter i nastavila sa svojim radom.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Waespi. Da. Ne znam ... vi ste se protivili prijemu. Hteo bih da dam mogućnost gospodinu Waespiju da odgovori na to nakon što smo dobili neke dodatne informacije od svedoka. Gospodine Kehoe, da li želite da još nešto dodate svom prigovoru?

ADVOKAT KEHOE: Pa, prvi prigovor je očigledno to da dokument nije kompletan. Drugi prigovor je da gospodin Marti ne može ni da garantuje za tačnost ovog dokumenta, jer dolazi od gospođe Jacobs iz Odeljenja za političke poslove. I to vrlo, vrlo ... i dalje u vezi sa osetljivim informacijama, one moraju imati ... imati neki značaj u vezi sadržaja inače ne bi bile izbrisane. Međutim, to zahteva razgovor. Ukoliko Tužilaštvo ima kompletan dokument, a ne znam da li ga imaju, časni Sude, onda bi bilo dobro da u ovom trenutku pogledamo kompletan dokument i da vidimo kako ćemo dalje da nastavimo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, da li ste proverili da li imate kompletan dokument, znači uključujući i one odsečene delove ... Ne znam da li su ti delovi elektronski uklonjeni ili da li su bukvalno bili odsečeni. Vidim da svedok gestikulira, i čini mi se da pokazuje na makaze a ne na elektronsko odstranjivanje delova dokumenta.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, mi smo ovaj dokument dobili sa fizički odsečenim delovima. Mislim da nam je u subotu to prvi put dao ovaj svedok. Videli smo sličnosti sa dokaznim predmetom Tužilaštva broj P177, i mislili smo da je to zaista važno i da je relevantno da vam svedok kaže kada je i od koga je dobio spisak, i da li postoje dodatne informacije da možda imamo svedoke iz Ujedinjenih nacija, mislim da je gospodin Al-Alfi na našoj listi svedoka koji može da baci dodatno svetlo na ovaj dokument. Mi nemamo onaj deo koji je odsečen i mislim da je svedok, gospodine predsedavajući, časni Sude, dovoljno kompetentan da svedoči od koga je dobio ovaj spisak. On je objasnio šta se dogodilo sa dokumentom, i uz dužno poštovanje, mislim da smo imali i druge slučajeve kada su dokumenti bili uvršteni sa mnogo, mnogo manje veze sa svedokom preko koga se uvodilo u spis, nego što je u ovom slučaju.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude.

SUDIJA ORIE: Izvolite?

ADVOKAT KEHOE: Dokument koji je svedok dobio je dokument sa osetljivim informacijama i ja shvatam da je deo sa tim osetljivim informacijama odsečen. Međutim, ko god da je sastavio ovaj dokument, a to nije bio gospodin Marti, mora da je zaključio da su informacije koje su odsečene imale neki značaj u odnosu na ove stavke koje su navedene u ovom dokumentu. Međutim, kada je ovo ili neka verzija ovoga uvedena preko gospodina Anttile, a ja ne krivim Tužilaštvo, i mislim da oni nisu bili informisani o tome, jer je očigledno da je dokument ili verzija ovog dokumenta koji je predstavljen preko gospodina Anttile takođe sadržavala informaciju da je deo odsečen. U ovom trenutku, časni Sude, ovaj dokument, imajući u vidu ono što je upravo saopšteno Odbrani - da je bilo drugih informacija ovde, nas stavlja u tešku poziciju da pratimo ovaj dokument i izvor ove tvrdnje, bez ostatka ovih osetljivih informacija, jer dokument koji Tužilaštvo nudi jednostavno nije ceo dokument, i rasuđivati po analogiji da uzmemo bilo koji drugi dokument, ne može samo da se odseče deo dokumenta i jednostavno da ga uvrstimo u spis, a da niko ne zna šta je zapravo odsečeno.

SUDIJA ORIE: Da kažemo da je deo dokumenta odsečen i uvedemo u spis ...

ADVOKAT KEHOE: Ne zaključujem ništa negativno iz toga i izvinjavam se, ja čak ni ne želim da zaključujem jer imam poverenja u gospodina Waespija i ono što on kaže kako je dobio ovaj dokument, i izvinjavam se ako je možda moglo tako da se shvati. To nije bila moja namera. Ja jednostavno govorim o pomnom ispitivanju ovog dokumenta kao celine i da li je ili nije ovaj dokument ... svakako nije kompletan dokument, i treba li Odbrani, pre nego što takav dokument bude primljen u spis, da bude dozvoljeno da pregleda kompletan dokument, jer je sasvim jasno, šta god da je izbacila gospođa Jacobs ili ko god, da postoji neka relevantnost u ostatku ovog dokumenta.

SUDIJA ORIE: U redu. Možda da prvo postavimo pitanje svedoku. Gospodine Marti, vi ste nam objasnili da spisak nije kompletan. Prvo ste rekli da nedostaje jedna kolona. Kasnije sam stekao utisak da zapravo nedostaju dve kolone, ali ne znam da li vi to znate ili ne?

PETER MARTI: Časni Sude, ja ne znam tačno koliko je kolona ostalo na papiru, ali kao što možete da vidite po veličini ove verziju odakle je jedan deo odsečen, i ako uzmete originalni dokument i kompletnu veličinu stranice, onda možete da vidite da mora da nedostaje jedna ili možda i dve kolone.

SUDIJA ORIE: U redu. Ili je to bio dve stranice širok dokument koji je naravno ... ali, dakle, to su samo zaključci. Vi kažete da nešto nedostaje sa desne strane. Isto tako ste nam rekli: "Ona mi je rekla da ne može da mi da kompletan dokument, jer postoje dve primedbe svedoka koje su suviše osetljive ..." Dakle, kako ste ... ne znam da li se tačno sećate kako vam je ona to objasnila. Kakve vrste osetljivih informacija su bile sadržane u tom dokumentu?

PETER MARTI: Rekla mi je da postoje neke primedbe na poslednju kolonu ili na neka imena ili na imena očevidaca ... svedoka, ljudi koji su bili očevici ubistava tih ljudi, mislim koji su videli šta se dešavalo sa tih 180 i nešto više mrtvih ljudi koji su bili ubijeni, ili imena onih koji su ih pronašli, i tako dalje. I kao što vidite, u jednom redu vidi se samo jedan izvor informacija, i radi se o anonimnim ljudima. Na primer, pod brojem 4 samo je napisano da su "seljani" pronašli te ljude, ali ne i ime seljana.

SUDIJA ORIE: Da. Dakle, osetljiva priroda informacija. Da li ste shvatili o čemu se radilo? Barem kako ja sada razumem vaše reči, radi se o tome da se ne otkrije identitet osoba koje su prijavile ovo ili postoji neka druga vrsta osetljivosti informacija koje su uključene u odsečene delove?

PETER MARTI: Ja mislim da je to bilo samo da ne se ne otkrije identitet tih ljudi koji su dali izjave Ujedinjenim nacijama.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala vam na odgovoru.

ADVOKAT KEHOE: Ako mogu da kažem, časni Sude, u vezi identiteta, mislim ako samo pogledamo izvor informacija u stavci koju je gospodin Marti spomenuo, o seljanima, kaže se da su imena zabeležena. Tako da to ukazuje da postoji još jedan dosije sa imenima tih pojedinaca, za razliku od imena onih lica navedenih u ovom dokumentu. Ali čak i da je takav slučaj - da su to samo imena seljana, mislim, časni Sude, da se to zasniva na osnovu nekih dokaza koje smo videli, takođe ima izvesnu dubinu. Jer ovde se iznose tvrdnje, koje su vrlo ozbiljne, tako da je isto tako ozbiljna stvar ko je izneo ove tvrdnje, zato što smo imali pred ovim Sudom bar jednog svedoka koji je dao izjavu kancelariji Tužilaštva, rekavši da je primetio određena tela na određenim lokacijama u relevantnom vremenu, prve nedelje avgusta 1995. godine, a zatim je došao u ovu sudnicu i rekao da on nije video ta tela. Dakle, uzimajući u obzir ono što je gospodin Marti rekao, ako je to, u stvari, slučaj, to je podjednako važno da bi se rasvetlile neke od tih tvrdnji koje se nalaze u ovim dokumentima... u ovom dokumentu.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, mi svakako možemo da se raspitamo da li postoje takvi spiskovi u sistemu Ujedinjenih nacija. Mi ćemo kontaktirati gospođu Jacobs, i možemo o tome da vas izvestimo. Ali, za sada, ja bih ostao pri svom stavu da se ovaj dokument usvoji u spis kao dokument koji je gospodin Marti dobio direktno od gospođe Jacobs, i on je objasnio pod kakvim je okolnostima dobio taj dokument. Naravno, od toga zavisi kakva će se težina dati ovom dokumentu, ako se ustanovi da neke kolone nedostaju, ali svakako bi trebalo, kako mi tvrdimo, da dokument bude uvršten u spis kao dokazni predmet.

ADVOKAT KEHOE: Imajući u vidu sve izneseno do sada, časni Sude, moramo da kažemo da je ovo dokument koji nije sastavio gospodin Marti, on nema nikakvih saznanja o tačnosti ovog dokumenta, jer ga nije ni pripremio. On ga je jednostavno dobio i nije ga dobio kao dokument u celini. I možda on ima neki nagoveštaj šta nedostaje ili ne, ali činjenica je da on ne zna koliko od dokumenta nedostaje. I ja shvatam šta je i

kakvo je pitanje težine koju treba pridati dokumentu, ali nuditi na usvajanje dokument koji nije kompletan i preko svedoka koji ga nije pripremio i ne zna ništa o njegovoj tačnosti, mislim da smo izašli iz okvira prihvatljivosti i mislim da ne postoji bilo kakva osnova za prijem ovog dokumenta u spis.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće će tokom pauze razmotriti pitanje prihvatljivosti. Ne znam, gospodine Waespi, da li bi bilo još nekih pitanja u vezi sa ovim dokumentom, jer onda, naravno, mi ćemo napraviti pauzu ranije, ali ako nema pitanja u vezi sa ovim dokumentom, ona ćemo za sada da ga obeležimo za identifikaciju, a Pretresno veće će odlučiti o prijemu ovog dokumenta.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P421, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Sada bih prešao na verovatno manje kontroverzni dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2023. Ovo je dokument od 10. septembra 1995. godine. Pogledajmo na kratko poslednju stranicu ovog kratkog dokumenta.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Vidimo ovde, gospodine Marti, da se pojavljuje vaše ime.

TUŽILAC WAESPI: A sada da se vratimo na početnu stranicu, molim vas.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li prepoznajete ovaj dokument?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, prepoznajem.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A da li biste objasnili Pretresnom veću kakav je to dokument?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ja sam sačinio taj izveštaj 10. septembra 1995. godine, kada sam ... samo nekoliko dana nakon što sam imenovan za vođu Tima Podkonje, i mi smo registrovali neke ljude za koje smo utvrdili da i dalje žive u tom području, i ja sam u izveštaju takođe opisao probleme sa kojima smo se suočavali, jer je meni, kao vođi tima sa ... u najboljem slučaju, sa tri ekipe, bilo gotovo nemoguće da pokrijem sva područja i da pokušam da saznam ko je sve i dalje tamo živeo.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Želeo bih da vas zamolim da pogledate jedan konkretni deo dokumenta, a to je i na engleskom i na BHS-u na prvoj stranici. Radi se o podnaslovu "Dva problema: Pod jedan, humanitarna pomoć nije uobičajeni zadatak vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija ..." i tako dalje. I poslednja rečenica u ovom paragrafu na engleskom jeziku na 2. stranici kaže, a ja citiram: "Šta zapravo rade druge međunarodne organizacije na terenu osim što se voze duž glavnih asfaltnih puteva?" Možete li da objasnite šta ste mislili kad ste ovo napisali?

PETER MARTI – ODGOVOR: U to vreme, postojale su različite organizacije koje su se nalazile u Kninu, kao, na primer, UNHCR, kao što je misija Evropske komisije i neke druge ... čak i neke nevladine organizacije i Crveni krst. Ali smo shvatili da su taj preostali narod, koji je živio pored glavnih puteva, posećivali ponekad i nekoliko puta različite organizacije, ali male zaseoke u planinama niko nije obilazio, čak nismo ni znali tačno ko još uvek živi tamo. I vojni posmatrači Ujedinjenih nacija su bili jedini koji su mogli da odu do tih sela i zaseoka zbog činjenice da smo imali terenska vozila sa pogonskom vučom na četiri točka, kao i što smo imali sve tačne karte i saznanja o regionu, tako da su samo vojni posmatrači Ujedinjenih nacija jedini koji su mogli da odu do svih manjih mesta, ali zadatak je bilo gotovo nemoguće ispuniti, jer nas je bilo samo nekoliko. Mislim, imao sam oko 8 ili 9 ljudi u mom timu, i kada je neko bio na redovnom odmoru, ja sam bio u mogućnosti da praktično izvedem dve patrole, u najboljem slučaju, tri. Dakle, zadatak da se dobije pregled o tome šta se dešava u regionu bio je gotovo nemoguć.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I da završimo sa ovim dokumentom, da li možete ukratko da kažete Pretresnom veću da li su seljani koje ste posećivali, bili zahvalni zbog vašeg prisustva?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, oni su veoma cenili što smo ih obilazili, jer u mnogim slučajevima, mi smo bili jedini koji su bili u kontaktu sa njima. Sećam se jednog slučaja u Mrkiću, selu u blizini Otrića, kada smo pronašli u planinama stariji bračni par, i ti ljudi nisu uopšte znali da je u dolini bio rat. Dakle, oni su nam samo rekli da nemaju više struje, i to je bilo sve. Tako da smo bili prvi koji su im dali informaciju da je bio rat. Ili u drugom slučaju, sećam se vrlo dobro jednog malog zaseoka u dolini Plavno, jedna žena mi je rekla: "Vi ste poput sunca", kada smo došli. I situacija je bila vrlo emotivna jer su nas grlili i čak su nas ljubili i oni su ... jednostavno, možete da vidite da ono što nedostaje, nije bila u prvom planu hrana, nego kontakt i informacija o tome šta se dešava.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti. I mislim da ste spomenuli sunce i "sunce" na hrvatskom se spominje na 2. stranici u engleskom dokumentu pod tačkom 3, kao komentar.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, molim da se ovaj dokument uvrsti u spis.

ADVOKAT KEHOE: Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Vidim da nemaju prigovor ni drugi timovi Odbrane. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P422.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P422 primljen je u spis.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Sada bih prešao na sledeći dokument, to je već dokazni predmet Tužilaštva broj P68. Konkretno nas zanima 17. stranica u drugom paragrafu pri dnu stranice na engleskom i to je na 14. stranici BHS-a, treći paragraf od dna.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, tu se govori o poseti vašeg tima u nekoliko sela, uključujući selo Biskupiju, 26. avgusta 1995. godine. Sećate li se ove patrole, gospodine Marti?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, sećam se vrlo dobro, jer sam tog dana rođen.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ako pogledamo šta je napisano u ovom paragrafu, tu se tvrdi, i ja citiram iz trećeg reda: " ... i uočili su da je većina kuća bila opljačkana, mnoge su spaljene, nekoliko seljana koji su ostali plašili su se prisustva vojnika Hrvatske vojske." Dakle, da li možete da opišete Pretresnom veću kako su izgledali ti hrvatski vojnici?

PETER MARTI – ODGOVOR: Bili su delimično obučeni...

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, da li govorimo o ovom konkretnom slučaju ili govorimo generalno? Zato što mislim da svedok nije rekao da su vojnici Hrvatske vojske bili prisutni tom prilikom.

TUŽILAC WAESPI: Da, mi ćemo govoriti o tim ...

SUDIJA ORIE: Možete li da pazite da se pojasni da li govorite generalno ili o ovom konkretnom incidentu. Gospodine Marti, možda ste već shvatili o kakvim se problemima radi kada se opisuje izgled hrvatskih vojnika, bez obzira da li ste opisivali hrvatskog vojnika koga ste možda videli tom prilikom, ako ih je bilo, ili da li opisujete vojnike Hrvatske vojske generalno. Drugim rečima, ne samo za ovu konkretnu priliku.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, zapravo, ono što mene zanima je sledeće: da li se sećate, da li su vojnici Hrvatske vojske bili prisutni tamo u bilo kom od tih sela na vaš rođendan 1995. godine ?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mislim, kad smo bili u patroli na povratku u blizini Oćestova u večernjim satima, zaustavila su nas četiri... nazvaću ih vojnicima, jer su nosili vojno oružje i imali su na sebi delove vojne uniforme. Dakle, za mene su to bili neka vrsta vojnika. I prvo smo bili... sećam se, jer je moj kolega iz Kenije bio vozač, a ja sam bio vođa patrole, to je bilo je blizu Oćestova u maloj šumi. Zaustavili su nas ta četiri mladića i prvo sam pomislio da li treba pokušati samo proći, jer smo imali oklopno

vozilo. Ali onda sam odlučio: u redu, nisam vozač i ne mogu da kažem kolegi Kenijcu da samo ubrza, tako da je bilo bolje da se zaustavimo. Ali kada ste u oklopnom vozilu, ne možete da otvorite prozore kako biste razgovarali sa ljudima, sa ovim momcima, tako da sam morao da otvorim vrata. I bio sam prilično nervozan, jer nisam znao šta će se desiti, tako da sam se poslužio samo sa par reči koje sam tada znao na hrvatskom i pokušavao sam da objasnim tom čoveku ko sam, šta ja tu radim. Pokazao sam mu kartu i pokazao sam mu prstima, da želim da odem odavde do ovde, a onda su nas samo pustili da prođemo.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine sekretare, molim vas da nam predočite dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5192. Časni Sude, to je izvod iz dnevnih novina koji smo dobili od svedoka u subotu i obelodanili smo Odbrani. To je dokument od četiri stranice i zanimaju me dve fotografije koje nam je svedok objašnjavao za vreme pripremnog sastanka.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dozvolite mi da vas prvo pitam, svedoče Marti, kada ste prepoznali ovaj dokument?

PETER MARTI – ODGOVOR: Dana 10. avgusta, neposredno posle *Operacije Oluja*, naš komandant sektora, potpukovnik Steinar Hjertnes dao nam je slobodan dan. To znači da nam je rekao, mom timu, da imamo priliku da odemo do UN tima u Šibeniku, da se bar istuširamo posle toliko dana, da se opustimo i da se vratimo nazad sledećeg dana. I zbog moje bivše profesije, bio sam veoma zainteresovan za novine koje su tog dana izašle u Šibeniku, čak iako nisam razumeo šta piše, nastojao sam da kupim što je moguće više novina od tog dana, i među svim tim novinama bile su i ove dve stranice.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I da li ova fotografija ili vojnici, odnosno, jedan od vojnika koji se vidi na ovoj fotografiji vas podseća na vojnike koje ste videli tokom patroliranja?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, naravno, pogotovo ovaj vojnik koji se nalazi u prvom planu, jer po mom shvatanju kako bi barem jedna vojska trebalo da izgleda u to vreme, to je bilo nešto što nije bilo korišćeno, pa sam ih nazvao u svom privatnom dnevniku *piratskim vojnicima*. Meni su oni više ličili na gusare nego na pripadnike vojnih jedinica.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gde ste videli ove *piratske vojnike*, kako ih nazivate u svom dnevniku?

PETER MARTI – ODGOVOR: Oni su izgledali vrlo slično, kao što sam već rekao, onima koje sam video u blizini Oćestova 26. avgusta.

TUŽILAC WAESPI: Ako bismo mogli da pređemo na sledeću stranicu, valjda treću stranicu, ili imamo samo ovu fotografiju učitano u sistem elektronske sudnice? Sledeću stranicu, molim vas. U redu. Hvala, gospodine sekretare.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ima li tu još jedna fotografija koja vas podseća na te piratske vojnike?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, to je ova fotografija na vrhu koje... čovek koji pali... čovek kome pali cigaretu vojnik sa kacigom.

TUŽILAC WAESPI: Hvala. Gospodine predsedavajući, zamolio bih da se ovaj dokument uvrsti u spis. Ja sam, u stvari, samo zainteresovan za ove dve fotografije koje je svedok opisao, a ne zanima nas tekst koji eventualno postoji.

ADVOKAT KEHOE: Nemamo prigovor, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, ja bih želeo nešto da kažem. Da li usvajanje ovih fotografija isto tako uključuje i tekst ispod njih, jer mislim da je tekst ispod njih vrlo značajan.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nemam ni ja prigovor da se uvedu u spis te fotografije, ali bih želeo da se i tekst uvede u spis.

TUŽILAC WAESPI: Svedok, naravno, nije u mogućnosti da čita, ili bar ne u dovoljnoj meri da bi shvatio šta je, zapravo, kupio 10. avgusta, ali ja apsolutno nemam ništa protiv da se cela stvar primi u spis.

SUDIJA ORIE: Vi znate šta piše u tekstu ispod fotografije, gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: Da, tamo piše Kijevo, piše Knin i ima nekoliko redova objašnjenja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ja konkretno mislim na prvu fotografiju.

SUDIJA ORIE: Na prvu fotografiju?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, i na tekst ispod nje.

SUDIJA ORIE: Na tekst ispod nje?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Na tekst ispod nje.

SUDIJA ORIE: Pa, izgleda da gospodin Waespi nema prigovora, pa prema tome... ali niste učitali nikakav prevod, zar ne?

TUŽILAC WAESPI: Ne, i to je glavni razlog zašto nudim u spis samo fotografije.

SUDIJA ORIE: Osim toga, naravno, to čini značaj ovog dokaza vrlo relativnim jer ono što vidimo na ovoj fotografiji manje-više podseća na onu vrstu vojnika koje ste videli onog datuma. Tako da bih rekao da je ovo tvrdnja na osnovu utiska. Dakle, ako bismo

dodali tekst, ne znam, nemam pojma o čemu je reč u tekstu, ne znam da li je to povoljno ili nepovoljno za bilo koju od strana. Dakle, naravno, sada imamo fotografiju za koju ne znamo kada je snimljena, ni gde je snimljena, svi smo takođe svesni da mediji nisu uvek 100 posto neutralni u izveštavanju o ratnim situacijama. Ako bismo sve to imali u vidu, da li biste još uvek bili zadovoljni da se i tekst uvede u spis ...

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretrsko veće nema razloga da ne uvede fotografije u spis, barem ove dve fotografije sa tekstem, ali uz jasan signal da težina koja se može pridati ovom tekstu, pošto on može da se odnosi na neku gitaru na prvoj ili na neku harmoniku na drugoj fotografiji, mi nemamo pojma o čemu je reč, ali hajde da ga pogledamo i mislim da moramo da se pobrinemo da dokument bude učitao zajedno sa prevodom. Mogu li da pretpostavim da se to odnosi samo na tekst koji ide uz ove dve fotografije, inače ćemo zaista otići predaleko?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Tako je, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P423.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P423 primljen je u spis. Tužilaštvo upućujemo da obezbedi prevod teksta koji ide uz ove fotografije: uz fotografiju na naslovnoj strani i uz fotografiju na trećoj stranici. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Želeo bih da pređemo na jedan drugi dokument...

SUDIJA ORIE: Da li prelazite na novu temu?

TUŽILAC WAESPI: Da.

SUDIJA ORIE: Onda je možda bolje da sada napravimo pauzu. Osim što ćemo da napravimo pauzu, gospodine Waespi, mislim da ste najavili dva i po sata za ovog svedoka. Mislim da ste do sada utrošili... imali smo neke proceduralne probleme... ali otprilike više od jednog sata. Jeste li sigurni da ćete završiti pre kraja radnog dana?

TUŽILAC WAESPI: Da, mislim da mi treba još sat vremena.

SUDIJA ORIE: Onda idemo brzo na pauzu i nastavićemo sa radom u 12.45 časova. Imate tačno još jedan sat.

(pauza)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P421, koji je obeležen u svrhu identifikacije, taj spisak, uvodi se u spis. U isto vreme, gospodine Waespi, ponudili ste da se Tužilaštvo dalje raspita da li postoji kompletna verzija tog spiska i da se takođe dalje raspitate da li je izvor koji je obezbedio ovaj spisak svedoku, da li ta osoba može da nam dostavi kompletan spisak. Pozivamo vas da podnesete izveštaj o tome... u stvari, recite nam prvo koliko će vam vremena trebati za to?

TUŽILAC WAESPI: Mislim da pošto je reč o komunikaciji sa Njujorkom, trebaće nam dve nedelje.

SUDIJA ORIE: Dve nedelje. Dakle, mi vas onda upućujemo da podnesete izveštaj o rezultatima vaše dalje istrage u roku od dve nedelje. Naravno, Pretresno veće je uzelo u obzir prigovore na usvajanje ovog dokumenta, i Pretresno veće će prilikom dodeljivanja težine ovom dokumentu imati na umu prigovore koje ste vi izneli. Možete da nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim dokazni predmet Tužilaštva broj P176.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Koliko sam shvatio iz vaše izjave, gospodine Marti, vaš Tim Podkonje je učestvovao u proceni štete izazvane za vreme i posle *Operacije Oluja* na kućama u tom području. Da li je to tačno?

PETER MARTI – ODGOVOR: To je tačno, da.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dozvolite mi da vam pokažem dokument i takođe molim da se predoči 2. stranica. Pretpostavljam da takođe poznajete gospodina Anttilu?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, poznat mi je ovaj dokument takođe, da.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: I šta ovaj dokument pokazuje?

PETER MARTI – ODGOVOR: Daje pregled oštećenja u različitim selima u regionu Krajine.

TUŽILAC WAESPI: Dajte da pogledamo 7. stranicu ovog dokumenta, obe verzije... molim da se malo uveća deo na engleskom.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, vidite da se u donjem delu dokumenta navodi Tim Podkonje i određene aktivnosti tog tima. I kao što se vidi iz ovog dokumenta, postoje i druge kolone sa podacima. A kada je reč o zaglavlju "Broj zgrada", govorim o toj koloni, vidimo da nema podataka za Tim Podkonje. Da li imate objašnjenje zašto Tim Podkonje nije podneo potpun izveštaj, kao što su to radili drugi timovi o broju oštećenih kuća u određenim selima?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, imam objašnjenje, jer naš glavni fokus su bile uništene ili delimično oštećene kuće i ljudi koji su još živeli u tom području. Mi smo više želeli da nađemo ljude koji su još uvek tamo živeli, nego da brojimo kuće koje su bile

delimično oštećene. Mi smo pokušavali da utvrdimo jednu vrstu sistema, da bismo imali pregled cele situacije u tom regionu Krajine. Neki timovi su posvećivali više pažnje zgradama, a moj tim je uvek imao glavni fokus na stanovništvu.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hajde da pogledamo poslednju stranicu ovog dokumenta koji pokazuje zbir ovih podataka, i ako to može malo da se uveća. I dalje možete da vidite da je odnos između broja objekata za koje je podnesena prijava, znači iznad 20.000 objekata, i broja objekata oštećenih ili delimično oštećenih, možda dve trećine zgrada koje su barem delimično oštećene. Dakle, kad ste tamo bili u tom regionu, bili ste u brojnim patrolama, bili ste vođa patrole. Da li možete da nam kažete da li je ovaj odnos koji možemo da vidimo ovde u ovoj proceni koju je radio gospodin Anttila - da li je to tačna procena? Da li se poklapa sa vašom ličnom procenom?

ADVOKAT KEHOE: Ulažem prigovor, časni Sude. Nema osnove za ovo pitanje. Osnova je došla od stvarnih brojeva, a vi ne možete samo da dodajete brojeve numeratoru a ne denominatoru, jer tako dobijate netačne procenete.

TUŽILAC WAESPI: Mene manje interesuje tačan procenat. Samo bih želeo da svedok kaže Pretresnom veću da li se, po njegovom ličnom saznanju, u svojstvu člana tima ili u svojstvu vođe tima, prikazana slika u ovom istraživanju otprilike poklapa sa onim što je on primetio.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, jednostavno ulažem prigovor.

SUDIJA ORIE: Ako biste mogli da zamolite svedoka da nam kaže svoj opšti utisak o procentu objekata koji su bili delimično ili u potpunosti uništeni, u tom slučaju vi mu ne dajate ključ za odgovor što je, naravno, na izvestan način navođenje. Da li vi možete da nam kažete kakav je bio vaš utisak o procentu zgrada koje su bile ili netaknute ili delimično ili potpuno uništene?

PETER MARTI: Da, časni Sude, ja mogu barem da pokušam, jer je bilo ... bilo je nekih sela koji su manje-više bili potpuno uništeni, ali bilo je i nekih drugih, uglavnom malih zaseoka u planinama koje rat nije ni dotakao. Ali sve u svemu, u proseku je oko 60 odsto objekata delimično ili u potpunosti uništeno, pa čak i ako uzmemo u obzir razliku, jer se u regionu, naravno, mog naći objekti koji su uništeni ili delimično uništeni mnogo ranije, to znači, pre *Operacije Oluja*.

SUDIJA ORIE: U redu. Molim vas, nastavite, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Ako bismo mogli da pređemo na sledeći dokaz, odnosno, potencijalni dokaz, to je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 620. Kako bismo svi znali o čemu se radi, ovo je beleška u izveštaju od 15. ... odnosno, od 16. septembra 1995. godine, iako stvarni izveštaj počinje na 2. stranici, i tu je beleška od 15. septembra 1995. godine. Dakle, ako možemo da pogledamo 2. stranicu u obe verzije, molim vas.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li prepoznajete ovaj dokument? Recite nam o čemu se radi?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, prepoznajem ovaj dokument. On pokriva i slučaj gde smo ... gde su Ujedinjene nacije organizovale prevoz za ljude koji su ostali u tom području, ali koji su želeli da se prevezu u pravcu Srbije do svojih rođaka ili šta god. Jer kad god smo se nalazili tamo, uvek smo ih pitali: "Koji su vaši problemi, da li želite da ostanete ovde ili želite da odete?" I kad god su pokušali ... kad god su hteli da odu, bilo je organizovano nešto kao sabirno mesto u školi u Kninu, i onda su Ujedinjene nacije pomogle ljudima da odu tamo tog dana... po mom mišljenju, to je jedan vrlo brzo organizovan transport od Knina do Beograda.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Vidim u 3. redu prvog paragrafa pod zaglavljem "Plavno" rečenicu u kojoj se kaže: "Njima je pretila vojska i njihove kuće su bile opljačkane, a neke su bile oštećene." Da li se sećate te situacije kada im je vojska pretila i kada su im kuće bile opljačkane?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ono čega se sećam jeste da su se ljudi koje smo tamo pronašli žalili da više nisu sigurni i kako im niko ne pomaže, niko ih ne štiti. Oni su bili uplašeni. Oni su samo želeli ponovo da žive u bezbednim uslovima.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Časni Sude, molim da se ovaj dokument primi u spis.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P424.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P424 primljen je u spis. Gospodine Waespi, kada koristite ovaj popis zgrada i tako dalje, da li ste proverili, jer je izgleda vrlo slično – kako vi to zovete – tabeli gde se obično kaže na dnu, ovo je ovako a ovo je ovo. Međutim, možemo često da vidimo da nije popunjen ukupan broj zgrada, ali ponekad imamo samo broj oštećenih zgrada. Ponekad je to urađeno na drugi način, tako da imamo ukupan broj zgrada, ali nemamo nikakav podatak, čak ni nulu za delimično oštećene ili potpuno uništene zgrade. Dakle, ako sam rekao... na dnu za neke kolone tako i tako, onda dobijate izmenjene podatke. Da li ste proverili, da li je neko proverio kako se došlo do ovih brojeva na samom kraju, čega su oni, zapravo, zbir? Jer tada dobijate različite podatke.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, svakako ćemo to pogledati. Mislim da su najmanje četiri svedoka svedočila o ovom dokumentu. Mislim da postoje čak četiri različite verzije ovog dokumenta.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC WAESPI: Svedočili su: gospodin Ermolaev, gospodin Anttila, gospodin Munkelien i sada svedoči ovaj svedok. Slažem se da možda nema dovoljno informacija u tim tabelama za procenu pouzdanosti i ...

SUDIJA ORIE: Da, nisam impresioniran komentarima drugih svedoka o tome, gde možda svedoci nisu bili potpuno svesni na koji način je obrađena ta tabela. Ali samo pokušavam da vam skrenem pažnju na to, jer ste sada posebno fokusirani na poslednji red u kom se sumira, ali bih voleo da znam šta se sumira.

ADVOKAT KEHOE: Samo kratko u vezi sa ovim dokumentom i sadržajem dokaznog predmeta Tužilaštva broj P176, jer jedini svedok koji je rekao bilo šta o sadržaju tog dokumenta bio je gospodin Anttila. U meri u kojoj je gospodin Ermolaev govorio, on je samo rekao da je dobio dokument, ali on je bio jedini koji je imao bilo kakav stepen diskusije o tome, jer je bio jedan od priređivača ove procene.

SUDIJA ORIE: Samo sam skretao pažnju da ako pogledate ukupni zbir, morate tačno da znate šta se sabira. U suprotnom, to može da iskrivi sliku.

ADVOKAT KEHOE: Ako mogu samo da kažem, časni Sude, to dolazi od toga ... odnosno, zbog toga što su u zbir uključena i oštećenje pre *Operacije Oluja* i, naravno, to je ...

SUDIJA ORIE: To je još jedan aspekt. Ali ja sam ... ja sam svestan toga. Ipak, ne radi se samo o tome. Da, jer to je manje ili više konkretno identifikovano, ali ako ni u jednom od navedenih brojeva u kolonama nemamo komentare o čemu je reč, onda ovo može da izmakne kontroli a da niko ni ne primeti. Molim vas, nastavite, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim da se predoči potencijalni dokaz sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2038.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, u vašoj izjavi svedoka od 2007. godine, što je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P417, u 12. paragrafu, govorite da ste se jednom sastali sa osobom koja se zove Milan Marčetić, i rekli ste da ste bili obavešteni da je on kasnije bio ubijen. Molim vas, pogledajte ovaj dokument, i što je još važnije, pogledajte 2. stranicu ovog dokumenta. To je izveštaj CIVPOL-a o jednom incidentu od 12. oktobra 1995. godine. Dakle, da li vidite da se pominje smrt Milana Marčetića?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da. Da, vidim. Vidim to, da.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li vi u svom dnevniku pominjete, ako se sećate, činjenicu da je prijavljeno da je gospodin Marčetić ubijen? Sećate li se toga?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, to se pominje u mom dnevniku, jer sam saznao nekoliko dana kasnije da je on ubijen, i mislim da je on bio neko koga sam video živog. Čak i kada sam ga upoznao, pitao sam se kako da je taj čovek i dalje tu, jer je bilo normalno da su Srbi, muškarci, morali da pobegnu ili da su pobegli. Ali je još bio živ, a ja sam ga pitao: "Zašto ste ovde? Kako to da ste živi? Zar vas niko nije nikada povredio?"

i tako dalje. I onda mi je on rekao da nikada nije bio u Vojsci Jugoslavije, jer je on... slabo vidi i moglo je to da se vidi na osnovu njegovih naočara, one su stvarno imale debela stakla, tako da nije mogao da služi vojni rok. Čak mi je i pokazao papir, ali naravno nisam mogao da pročitam, jer je sve pisano ćirilicom, ali on mi je rekao da je ovo dokument koji dokazuje da nikada nije služio vojni rok. On je pokazao taj papir vojnicima kada su stigli i to je bio razlog zašto su ga ostavili na miru. Onda nekoliko dana kasnije, kada sam saznao da je ubijen, bio sam veoma razočaran, jer mi smo upravo pokušavali da uradimo, da zaštitimo ljude tamo, ali zapravo nije bilo garancije da su ljudi zaštićeni. Mislim, po našem mišljenju, to je bilo minimalno što smo mogli da uradimo. Onda smo rekli: u redu, bar ćemo da napravimo spisak svih ljudi koji su još uvek tamo, tako da je to mogla da bude neka vrsta zaštite, da svi znaju da smo registrovali te ljude i da ne mogu jednostavno da nestanu posle toga. Ali ipak to nije bila nikakva vrsta zaštite, kao što se pokazalo u slučaju Milana Marčetića.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam na ovom odgovoru. Gospodine Marti, u 12. paragrafu vaše izjave svedoka, u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P417, spomenuli ste smrt još jedne osobe. Sećate li se ko je bila ta druga osoba?

PETER MARTI – ODGOVOR: Morao bih da pogledam u svoj dnevnik da nađem to ime.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da, uz dozvolu gospodina predsedavajućeg.

SUDIJA ORIE: Da, izvolite, pokušajte da pronađete ime.

PETER MARTI: Koji je datum?

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: 8. oktobar, iako možda...

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, u svom dnevniku sam napisao ... u svom dnevniku zapisao sam da sam saznao da su Milan Marčetić i Dušan Šuica ubijeni.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti. Na ekranu ispred sebe već ste prepoznali ime gospodina Marčetića. Da li se vidi ime i druge osobe?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, mislim da ... da, ono mora da se nalazi u preposlednjem paragrafu, da.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, zamolio bih usvajanje ovog dokumenta u spis.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Ima, časni Sude. Ja imam. Prvi prigovor jeste, naravno - da je ovaj dokument izvan vremenskog okvira koji pokriva optužnica. Mislim da ste vi, časni Sude, dali nalog na osnovu tog limitiranog vremenskog perioda na koji se odnosi predmet

Tužilaštva. A drugi problem je da to nije bilo u zoni odgovornosti mog klijenta - ne nalazi se u Vojnoj oblasti Split. Zato što mi se čini, što se vidi na vrhu naslovne stranice ovog dokumenta, da se govori o selu u području Gračaca. Iskreno govoreći, mislim, kada je reč o dokaznoj vrednosti, to je izjava koju je uzeo UN CIVPOL, i uz dužno poštovanje prema gospodinu Martiju, on ne zna ništa o tome.

SUDIJA ORIE: Da li ostali timovi Odbrane takođe dele prigovor? Da, vidim da potvrdno klimaju iz Čermakog tima. Gospodine Mikuličiću?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nemamo prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da, iako mikrofon nije uključen, shvatio sam da Odbrana gospodina Markača nema prigovor, kao ni Odbrana gospodina Čermaka ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Delim prigovor koji je uložio gospodin Kehoe. Nemam svojih prigovora, to je ono što sam mislio.

SUDIJA ORIE: Tada sam vas pogrešno razumeo. Dakle, sva tri tima Odbrane imaju prigovor na usvajanje u spis ovog dokumenta. Gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: Mislim da je u skladu sa 12. paragrafom u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P417 smrt nastupila 29. ili otprilike oko 29. septembra 1995. godine, a to jeste u vremenskom okviru koji je obuhvaćen optužnicom, koliko se ja razumem. Što se tiče lokacije, moram da proverim, ali sigurno je da se radi o području bivšeg Sektora Jug kao što je definisano od strane Ujedinjenih nacija, inače ovaj svedok ne bi o tome govorio. Treće, na prvi pogled, jasno je da je ovaj dokument autentičan i svedok može biti unakrsno ispitivan o tome.

ADVOKAT KEHOE: Iskreno govoreći, časni Sude, ja ne mogu unakrsno da ispitujem svedoka o dokumentu, jer, uz dužno poštovanje gospodina Martija, on ne zna ništa o ovom konkretnom dokumentu. Činjenica je da se ovo područje ne nalazi u području odgovornosti mog klijenta i mislim da to je jednostavno činjenica koja je, takođe, poznata i Tužilaštvu. Izneti jednostavno još jedno ubistvo u području koje nije njegova zona odgovornosti nanosi štetu nama, i zato mi ulažemo prigovor.

SUDIJA ORIE: Da, nisam čuo šta ste rekli za vremenski okvir.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ja ću se vratiti i pogledati ovo. Znam da je rok, ja sam tražio na naslovnoj strani ovde šta piše, dakle, datum je 7. oktobar 1995. godine. Gledajući ovaj dokument, svakako, ako je to nešto što se događalo u i oko tog vremenskog okvira, to je izvan ... to je izvan vremenskog okvira ove istrage. Ako pogledamo treću stranicu ovog dokumenta, gde piše kakve su aktivnosti Akcionog tima za ljudska prava [Human Rights Action Team-HRAT], tu, u stvari, piše 9. oktobar. Rekao bih da se u oba slučaja spominje 29. septembar, ali u ovom trenutku ja svakako ne mogu gospodinu Martiju da postavljam pitanja o osnovnim činjenicama, jer on ne zna ništa o

tome. Dakle, ako bismo mogli još jednom tačno da pogledamo kakve je sve informacije dao svedok, mislim da će to možda da bude izvan vremenskog okvira, iako na prvi pogled izgleda kao da može biti pitanje koje pokriva ova optužnica. Dakle, ako možemo da obeležimo ovaj dokument za identifikaciju u ovom trenutku, onda bi kolega mogao da pogleda i datum i vremenski okvir, i onda bi trebalo da se vidi da li je to stvarno taj odgovarajući vremenski okvir koji je odredilo Pretresno veće.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, molim vas da obeležite dokument za identifikaciju.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P425, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: U redu. A vas pozivam, gospodine Waespi, da vidite u kojoj meri možete da postignete dogovor sa gospodinom Kehoeom u vezi sa ovim. A Pretresno veće će da se pobrine da na početku sutrašnje sednice Odbrana sazna da li je dokument usvojen ili nije. Molim vas, nastavite. Naravno, reći ćemo vam to na početku, osim ako ne dobijemo neke druge informacije.

ADVOKAT KEHOE: U redu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da porazgovaramo malo o granatiranju Knina. Gospodine Marti, u sve tri svoje izjave vi spominjete granatiranje Knina 4. i 5. avgusta. Na to ćemo doći za par sekundi. Recite nam gde ste vi bili kada je 4. i 5. avgusta granatiran Knin?

PETER MARTI – ODGOVOR: Dana 4. avgusta 1995. godine bio sam ceo dan u Podkonju, a 5. avgusta bio sam u bazi Ujedinjenih nacija, u štabu Ujedinjenih nacija u samom Kninu.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Dozvolite mi da vam skrenem pažnju na vašu izjavu iz 2007. godine, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P417, paragraf 110. To je 17. stranica verzije na engleskom a 19. stranica na BHS-u. Već sam citirao iz ovog paragrafa u vezi sa granatiranjem Cetine. Dozvolite mi i dalje da citiram otprilike u 6. redu: "Isto treba da se kaže i za granatiranje Knina koje je očigledno kršenje zakona i običaja ratovanja. Zabranjeno je granatiranje civilnog stanovništva u gradovima. Naravno, moglo bi se pretpostaviti da je u gradu moglo da bude vojnog osoblja, ali nije bilo pravih vojnih ciljeva. Jedino što se tamo nalazilo bio je logor u neposrednoj blizini baze Ujedinjenih nacija, mesto gde je bilo nekoliko tenkova i skladište za remont, ali to se nalazilo toliko blizu baze Ujedinjenih nacija da bi bilo beskorisno ciljati to. Granatiranje se, u stvari, odvijalo bez cilja. A obavljalo se uglavnom nasumice, pre svega, da se zaplaši stanovništvo i da se prisili da napuste grad, što se na kraju i desilo. Takođe su pucali po

izbeglicama, što se moglo videti kasnije na putu, mogli su da se vide krateri, artiljerijski krateri na putu, i na putu nema vojnih ciljeva, osim ako ima tenkova na ulici. Ali tenkova, uništenih tenkovi jedva da je bilo, a videla su se mnoga civilna vozila." A ja mogu da dodam da je ovo izvod iz vaše snimljene izjave koju ste dali 1997. godine, i to originalno na nemačkom jeziku. Dakle, da li možete da iznesete svoj komentar o ovome što ste ovde rekli? Šta je bila osnova vaše procene koju sam upravo pročitao?

PETER MARTI – ODGOVOR: Osnov za ovaj citat koji sam izrekao 1997. godine je napravljen na bazi mog ličnog iskustva, s obzirom da sam ja bio u Kninu i okolini Knina. Nikada nisam video veliki vojni cilj koji bi mogao ili na koji bi trebalo otvoriti artiljerijsku vatru. Naime, kada se otvara artiljerijska vatra na nekakav cilj, onda bi se moralo raditi o nekoliko tenkova ili par vozila ... odnosno, morao bi da postoji veći cilj, ne samo jedna zgrada ili nešto tome slično. Dakle, kada je počeo napad na Knin 4. avgusta, mi smo bili prilično iznenađeni, jer nismo znali šta se događa. A isto tako, nije se radilo o uobičajenom artiljerijskom granatiranju. Bio je jedan hitac, pa nakon nekog vremena još jedan. I mi nismo zapravo mogli da vidimo Knin direktno iz Podkonja, zato što se između ta dva mesta nalazi jedno manje brdo, ali smo videli dim kako se dizao sa različitih mesta. Ali u to vreme ljude još uvek nije zahvatila panika. Naime, mi smo stanovali zajedno sa stanovništvom tog malog sela Podkonje i mi nismo znali šta se događa, ali tokom dana granatiranje Knina se nastavilo. Međutim, nije bilo jasnog cilja. Kasnije, kada nam je bilo dopušteno da odemo i ... da napustimo bazu, bazu Ujedinjenih nacija u Kninu, mi smo videli na ulici, uglavnom na ulici prema Otriću da je artiljerija granatirala ulice, i videli smo civilna vozila koja su bila pogođena, koja su bila uništena. Videli smo stvari stanovništva, videli smo odeću ili nameštaj ostavljen duž ulice. To znači da su oni artiljerijom granatirali civile.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li ste vi, vojni posmatrači Ujedinjenih nacija, međusobno razgovarali o ovome što ste upravo rekli kao komentar?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, razgovarali smo o ovom slučaju nekoliko puta međusobno, ali nakon što je operacija bila završena, naš glavni fokus je bio, kao što sam već pomenuo, samo da vidim šta se dešava sa ljudima koji nisu bili sposobni za bežanje, koji nisu bili u stanju da pobegnu. Da li su zaštićeni? Ili šta se desilo sa njima? I to je bio naš glavni zadatak da ustanovimo da li je posle operacije postojala sigurnost za ljude ili sada postoji, ako je jedna vlast bila izbačena, ako sada postoji nova kontrola na terenu, ali nismo videli da je tamo nešto urađeno da se osigura za bezbednost ljudi koji su ostali.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Na to ćemo doći za nekoliko trenutaka, na taj aspekt kontrole. Ja bih vam sada pokazao dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5188. Recite mi da li ste videli kuće u plamenu, gospodine Marti, nakon *Operacije Oluja*?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, i to na više različitih mesta.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Pogledajte, molim vas, ovu fotografiju i recite nam, molim vas, ako možete, šta ona prikazuje?

PETER MARTI – ODGOVOR: To je zapaljena štala koju sam video zajedno sa svojim švedskim kolegom, gospodinom Bertilom Svendsenom dok smo bili u patroli.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću kada ste snimili ovu fotografiju?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mogu, ali moram ponovo da pogledam svoj dnevnik.

SUDIJA ORIE: Pogledajte, molim vas, vaš dnevnik.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Pretresno veće bi takođe želelo da zna i gde se nalazi lokacija te spaljene kuće?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, našao sam. To je bilo 4. oktobra.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A lokacija?

PETER MARTI – ODGOVOR: Zove se ... ime mesta je Ivoševci.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Ivoševci?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ivoševci, da.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A da li znate gde se to nalazi u odnosu na Kistanje?

PETER MARTI – ODGOVOR: To je na putu ... to je severno, nekoliko kilometara severno od Kistanja.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Da li ste videli kuće, gospodine Marti, koje nisu spaljene zato što su obeležene kao hrvatske kuće?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, nisam video takve kuće. Jedino se sećam da je u našem susedstvu u Kninu, kada smo dobili novu lokaciju, jedna komšinica je jednog dana napisala na svojoj kući "Hrvatska kuća" ili nešto slično, pokazujući da se radi o hrvatskoj kući.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A šta je efekat obeležavanja kuće kao hrvatske kuće, ako znate?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mislim da je glavni efekat obeležavanja kuće bio takođe neki vid samozaštite, ali ne znam da li je uvek tako funkcionisalo. Mislim mogu da kažem da je to u našem susedstvu funkcionisalo, jer ova žena, odnosno, njena kuća nije bila uništena.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Samo da nam bude jasno, zašto bi ona, ako znate, uopšte obeležila svoju kuću kao hrvatsku kuću?

PETER MARTI – ODGOVOR: Pa, zapravo, ta komšinica je bila Hrvatica.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: A koji je bio cilj?

PETER MARTI – ODGOVOR: Pa, da pokaže pljačkašima da ne bi trebalo opljačkati i uništiti tu kuću.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam, gospodine Marti. Dozvolite mi da u ovih preostalih nekoliko minuta porazgovaramo o aspektu kontrole i preduzetih mera. U vašoj snimljenoj izjavi svedoka, koji je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P416...

TUŽILAC WAESPI: Molim da se predoči taj dokument. Ali, pre toga, gospodine predsedavajući, zamolio bih broj za ovu fotografiju.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Nema, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Pošto nema prigovora, gospodine sekretare, molim broj?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P426, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P426 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim dokazni predmet Tužilaštva broj P416 i to 13. stranicu na engleskom i 12. stranicu na BHS-u. U verziji na engleskom jeziku to je 28. red, počinje pri dnu. Citiram: "Na pitanje da li se pljačka mogla sprečiti, zapravo moram da odgovorim potvrdno. To bi zaista bilo moguće hrvatskim vlastima koje su posle svega tvrdile da to područje pripada njima, da je to njihova teritorija, i zato ponekad osećamo da je bilo zaista moguće da uspostave više reda. Ne bi bilo nemoguće postaviti na glavnim ukrštanjima i na glavnim raskrsnicama policijske kontrolne punktove. I takođe bi bilo potrebno dati primer u svrhu sprečavanja uz adekvatan izveštaj u medijima da se ovakve pljačke spreče..." prelazimo na sledeću stranicu "... kao i pretnje upućene starim ljudima, ili da se takve stvari bar u velikoj meri smanje. Ali kao što je već pomenuto, ništa se nije desilo. Gotovo ništa se nije dogodilo." Da li biste vi, gospodine Marti, mogli nešto više o tome da kažete? Zašto kažete da su hrvatske vlasti mogle učiniti više?

PETER MARTI – ODGOVOR: Kao što sam već pomenuo, obavljanje našeg posla bilo je gotovo nemoguće. Mislim, pokušali smo da nekako zaštitimo preostale ljude, ali sa nekoliko patrola nismo uspeli čak ni imena ljudi koji su ostali da zabeležimo. I često smo se pitali zašto hrvatske vlasti, ko god - bilo policija ili vojska, koja je preuzela vlast nad Krajinom i sada je takođe bila odgovorna i za bezbednost tamo, zašto ona, hrvatska vlast, nije učinila više da obezbedi sigurnost. Na primer, kada je reč o pljački u dolini Plavno, to je dolina okružena planinama i postoje samo jedna ili dve ulice koje vode u ovu dolinu, i jedan kontrolni punkt mogao bi da zaustavi pljačkanje u dolini Plavno. Isto tako jedan kontrolni punkt možda na raskrsnici u Kistanju bi barem smanjio pljačku, jedan punkt u Vrlici, i tako dalje - samo sa nekoliko malih poteza moglo se uspostaviti malo više reda. Naravno, kada smo ... takođe smo pokušali da ... ali šta smo zapravo mogli da uradimo protiv pljačkaša? Naime, kada smo bili na licu mesta u našem vozilu Ujedinjenih nacija, oni bi jednostavno nestali, ili ponekad smo čak ulazili i u diskusiju sa njima. Jednom prilikom sam pitao pljačkaša šta tu radi, a on mi je rekao: pa, samo tražim motornu

testeru. Dakle, pljačka je bila nešto kao kupovina bez plaćanja. Ili u drugim slučajevima, mnogo puta sam razgovarao takođe na nemačkom, jer mnogi od njih su ranije boravili u Nemačkoj i Švajcarskoj, i onda bi nam oni rekli: *Pa, gde su bile Ujedinjene nacije 1991. godine kada smo mi proterani iz Krajine!*? S jedne strane, shvatio sam da se takođe radi u određenoj meri i o osveti jer su ti ljudi govorili: *Pa, to je bila moja kuća pre nekoliko godina i ja sam se samo vratio nazad!* Ali ono što sam hteo da kažem u ovoj izjavi je sledeće: ukoliko je postojala vlast, a postojala je vlast koja se predstavljala da je sada odgovorna za Krajinu, jer oni su napravili veliku – kako vi kažete – veliku proslavu 26. avgusta kada je Tuđman prošao vozom preko Knina na putu za Split, uzgred budi rečeno, to je takođe bilo na moj rođendan, tako da mislim ako pregazite područje, onda ste i odgovorni. Vi ste odgovorni i za njihovu bezbednost. Ali, mislim, gde je nestala ova brigada koja je napala Knin i Krajinu ranije? Ako se dobro sećam, video sam na karti u novinama, bilo je oko pet brigada koje su napale Krajinu. Prema tome, šta su posle toga uradile? Zašto one nisu obezbedile više sigurnosti tamo? Ne bi bilo teško da se uspostave različiti kontrolni punktovi. Onda bi barem ljudi shvatili da postoji kontrola, i tada bi, nadajmo se, promenili svoje ponašanje. Samo jedan detalj. Jedan od naših... mislili smo da možemo nešto da uradimo tako što smo počeli da pratimo registarske tablice na automobilima koji su dolazili i pljačkali sela, i onda smo ih dali hrvatskim vlastima. Ali nekoliko dana kasnije, šta se dogodilo? Počela su da dolaze vozila bez registarskih tablica. A to je pokazalo da je neko shvatio da se barem vrši neka vrsta kontrole, makar i vrlo male, i shvatili su da mi barem nešto kontrolišemo, ali to nije bilo dovoljno. Sećam se da sam razgovarao i sa predstavnicima hrvatske vlasti, a onda za samo nekoliko dana, postavljen je kontrolni punkt u blizini... na onom mestu gde ulica izlazi iz doline Plavno, i mi smo pomislili: u redu, sada smo bar nešto postigli, mali korak za bezbednost. Ali posle nekoliko dana, ponovo na tom kontrolnom punktu nije bilo posade, bio je prazan. Šta smo mogli da učinimo?

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: U svojoj izjavi svedoka koju sam pre nekoliko trenutaka citirao, govorite o potrebi da se da primer za sprečavanje, uz odgovarajuće izveštavanje u medijima. Možete li da nam objasnite šta ste hteli time da kažete?

PETER MARTI – ODGOVOR: Pa, sasvim sam siguran da su hrvatski zvaničnici zvanično izjavljivali da nije dozvoljeno pljačkanje i da će pljačkaši biti kažnjeni i možda čak i ako bi kao primer rekli u javnosti: u redu, moramo da uhvatimo ovu i ovu osobu sa opljačkanim stvarima, i sada mora da vrati to što je opljačkao ili šta god, najverovatnije je da bi to donekle pomoglo. Međutim, ništa nije učinjeno protiv toga, i mislim da je to smešno - mogli ste da vidite kako se odvija taj postupak pljačkanja: prvi talas, pljačkani su preostali automobili, televizijski aparati, veš mašine, mogli ste to da vidite, jer su to tovarili u svoje automobile. I nakon nekog vremena, mogli ste da vidite kako dolaze i skupljaju nameštaj, drvo, i na kraju su odnosili sve. Tako ste mogli da vidite da na kućama nema štokova za vrata, prozora, sve je potpuno opljačkano. I to sam shvatio veoma dobro kad sam bio u svom prethodnom smeštaju u Podkonju - ostao je prazan, go zid, čak i tepih koji je bio pričvršćen na zidu bio je ukraden. Tako je kuća bila potpuno prazna, ali ne odjednom, u sela su stizali u talasima.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam gospodine Marti na odgovoru.

SUDIJA ORIE: Mogu li da postavim jedno pitanje samo zbog razjašnjenja? Rekli ste da je u dolini Plavno nekad bio kontrolni punkt koji je nakon par dana uklonjen. Da li ste mogli da primetite - kada je taj punkt bio tamo, da li je bilo neke promene u intenzitetu pljačke ili je to ostalo isto, ili niste bili u mogućnosti da to uočite?

PETER MARTI: Časni Sude, do tog vremena, u stvari, nisam bio svakog dana u dolini Plavno, ali sam dobio poruku od druge patrole da su sada uspostavili kontrolni punkt. Međutim, nakon nekoliko dana, kada sam bio tamo, punkt je nestao.

SUDIJA ORIE: Da, vi lično niste mogli da uočite moguće efekte?

PETER MARTI: Ne.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Gospodine Marti, da li su vas ikad pitale ili razgovarale sa vama ili ispitivale hrvatske vlasti, vojne ili civilne, o onome što ste videli i uočili i o čemu ste izveštavali tokom svoje misije u Krajini?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, nikada mi nisu postavljana takva pitanja. Jedini kontakt koji sam imao sa hrvatskim vlastima, zajedno sa timom Husseina Al-Alfija je bio taj da smo se mi uvek obraćali hrvatskim vlastima, ali niko od njih nije se nama obraćao.

TUŽILAC WAESPI – PITANJE: Hvala vam, gospodine Marti.

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, završio sam svoje glavno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Waespi. Preostalo nam je još deset minuta do završetka sa radom za danas. U isto vreme želim da kažem da često zapadamo u teškoće s vremenom kasnije tokom nedelje. Ko će prvi da unakrsno ispituje svedoka?

ADVOKAT KEHOE: Ja ću biti prvi, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Mislim da bi trebalo da iskoristimo ovih deset minuta i nadam se da ćete pronaći neku odgovarajuću...

ADVOKAT KEHOE: Tako je, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Marti, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Kehoe. On je zastupnik gospodina Gotovine. Ali to će trajati samo deset minuta.

ADVOKAT KEHOE: Da li mogu da počnem, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KEHOE:

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dobar dan, gospodine Marti. Gospodine Marti, postavio bih vam par pitanja, ali ne samo na osnovu onoga što vas je pitao gospodin Waespi, već i o nekim drugim stvarima koje se nalaze u vašim izjavama svedoka. Dakle, znam da ih imate pred sobom, i daću vam vremena da prođe kroz to. Dakle, postavioću vam konkretno pitanje koje se odnosi donekle na vaše svedočenje o nekim oblastima i vašim utiscima o vojsci. Na 2. stranici vaše izjave iz 1997. godine, a to je dokazni predmet Tužilaštva broj P416, dakle, ako pogledamo 2. stranicu toga u 12. redu - da li vi vidite taj 12. red, gospodine Marti? Tu se kaže: "Srpske snage su ostavile utisak da su veoma loše opremljene." Ako mogu sada da vam pokažem dokazni predmet Tužilaštva broj P401, 10. stranicu. To je prezentacija generala Foranda koja je primljena u spis. Želeo bih da vam skrenem pažnju na taj drugi paragraf... izvinjavam se, ovo je ... izvinjavam se. Mislim da nam treba sledeća stranica. To je to. Treći paragraf koji počinje rečima "Vojska Republike Srpske Krajine." Vidite li to na ekranu, gospodine Marti?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, vidim na ekranu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I tu se kaže: "Vojska Republike Srpske Krajine ili VRSK bila nam je bolje poznata, pošto smo sa njom imali svakodnevne kontakte, ali uprkos tome, imali smo samo površne procene njihovih snaga i slabosti. S obzirom da su nam i oni ograničavali kretanje, a nakon napada na Sektor Zapad 1. maja, povukli su svu svoju opremu iz skladišta oružja, čime su sprečili da izbrojimo i verifikujemo njihovu imovinu." Dakle, to je činjenica, gospodine, da kada ste vi kao vojni posmatrač Ujedinjenih nacija pokušali da proverite naoružanje Vojske Republike Srpske Krajine, postojalo je ograničenje kretanja koje vam je nametnula Vojska Republike Srpske Krajine, zar ne?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mogu da odgovorim samo ono što sam ja video i, recimo, na samom ... na samom početku mog boravka u Krajini, mislim da je to bilo 4. jula ... moram da se pridržavam svog dnevnika, posetili smo jedan od ovih objekata za skladištenje oružja između Knina i Drniša, i do tog vremena taj objekat je bio prazan.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle...

PETER MARTI – ODGOVOR: Nismo imali ograničenje kretanja, ali mislim da nije bilo razloga za ograničenjem kretanja, jer je to bilo prazno.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle - ako sam vas pravilno razumeo, Vojska Republike Srpske Krajine dozvolila vam je da odete i da vidite ovaj objekat za skladištenje, ali je on bio prazan?

PETER MARTI – ODGOVOR: Mi smo tamo otišli čak i bez pitanja. Samo smo proverili i utvrdili da je bilo prazno, i mislim da je to bilo 4. jula. Ali to je bilo samo jedno mesto za skladištenje koje sam lično posetio.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: General Forand kaže da je: "Vojska Republike Srpske Krajine povukla svu svoju opremu iz skladišta oružja." Da li znate, gospodine Marti, šta je Vojska Republike Srpske Krajine uradila sa tim naoružanjem?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, ne znam. Ne znam čak ni gde ili šta su povukli, zato što ja to nisam video.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Rekli ste nam da ste otišli do tog skladišta oružja i da je bilo prazno. Da li ste imali priliku da odete u... dozvolite mi da prethodno kažem ovo: da li vam je poznato selo ili grad Golubić između Knina i Strmice?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, poznato mi je.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Mislim da ste nam rekli u vašoj izjavi iz 1997. godine, na stranici 13, u redovima od 1 do 6, to bi trebalo da bude u vrhu stranice, da je crkva u Golubiću ... a to je pravoslavna crkva?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pa, u svakom slučaju, da je preko crkve u Golubiću bila kamuflažna mreža, zar ne?

PETER MARTI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li je to tačno?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, i uvek je bilo glasina da su u toj crkvi bili skriveni neke protivavionski topovi.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle...

PETER MARTI – ODGOVOR: Ali ja nikada nisam bio u toj crkvi pre *Operacije Oluja*.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li ste rekli ovo drugim vojnim posmatračima Ujedinjenih nacija - da se protivavionsko naoružanje nalazi u ovoj crkvi?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, drugi vojni posmatrači Ujedinjenih nacija su to meni rekli.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Izvinjavam se. Drugi vojni posmatrači Ujedinjenih nacija rekli su vam da se ovo protivavionsko naoružanje nalazi u crkvi?

PETER MARTI – ODGOVOR: Da bi moglo da bude tamo.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da bi moglo da bude tamo?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ali ja nisam bio tamo. Nisam lično video.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Takođe ste napomenuli u 5. i 6. redu vaše izjave, i ja govorim o izjavi koja je dokazni predmet Tužilaštva broj P416... rekli ste: " Kasnije smo pretpostavili da je to moglo da bude srpsko skladište municije." Da li vidite to, gospodine?

PETER MARTI – ODGOVOR: Nisam to lično video, to su bile samo glasine među ostalim vojnim posmatračima Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ali ste vi i drugi vojni posmatrači Ujedinjenih nacija pretpostavili da je to srpsko skladište municije? Ja vam ukazujem na 5. i 6. red.

PETER MARTI – ODGOVOR: Da, ali kao što je tu i napisano, to je bila pretpostavka.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Razumem. Da li vam je bilo poznato - da li je Vojska Republike Srpske Krajine koristila i druge verske objekte za skladištenje municije i oružja?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, ne u regionu gde smo mi patrolirali pre *Operacije Oluja*.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A posle *Operacije Oluja* da li ste saznali da je Vojska Republike Srpske Krajine koristila verske objekte za skladištenje oružja i municije?

PETER MARTI – ODGOVOR: Ne, nisam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, iz načina na koji ste vi formulisali ovo pitanje stiče se utisak da oni jesu koristili verske objekte za skladištenje municije, dok sam shvatio iz iskaza svedoka da su postojale glasine. Postoji razlika.

ADVOKAT KEHOE: Shvatam, časni Sude. Ali, u stvari, postoji video snimak o tom konkretnom pitanju.

SUDIJA ORIE: Dobro, ako vidimo to i ako se... ali ne pokušavajmo...

ADVOKAT KEHOE: Shvatam.

SUDIJA ORIE: Da. Sada gledam na sat. Mislim da ćete imati više časova da razmislite o tom pitanju.

ADVOKAT KEHOE: U redu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Marti, sada ćemo završiti za danas, pošto ovu sudnicu posle podne koriste za druge predmete, i morate da čekate do sutra. Hteo bih da vas uputim da ni sa kim ne razgovarate o svom svedočenju, bilo dosadašnjem svedočenju ili o svedočenju koje predstoji u narednim danima. Sada završavamo i nastavljamo sutra ujutro, 10. juna, u 9.00 časova ujutro, ponovo u sudnici broj 2.

Sednica je završena u 13.44 h

Nastavlja se u utorak, 10. juna 2008. godine u 9.00 h.

